

CENTRAL HINDI DIRECTORATE

Department of Higher Education
Ministry of Human Resource Development
GOVERNMENT OF INDIA

वाश्ला - शिकी श्वराः शिक्षक बंगला-हिंदी स्वयं शिक्षक

लेखक डाँ० ललित मोहन बहुगुणा श्री रमाशंकर दुबे

केंद्रीय हिंदी निदेशालय माध्यमिक एवं उच्चतर शिक्षा विभाग मानव संसाधन विकास मंत्रालय भारत सरकार © भारत सरकार

प्रकाशन संख्या - 2000

प्रथम संस्करण - 2004

प्रथम ई-संस्करण - 2018

Government of India Publication No. - 2000

Ist Edition - 2004

Ist e-Edition - 2018

संपादन मंडल Editorial Board

अध्यक्ष

डॉ.प्डालता तनेजा

निदेशक

मुख्य संपादक

डॉ,शशि भारद्वाज

उपनिदेशक

संपादक

श्रीमती नीस जौहरी

सहायक निदेशक

श्रीमती अरुण बाला शर्मा

अनुसंधान अधिकारी

श्रीमती बीना धाम अनुसंधान अधिकारी

सहायक संपादक

श्रीमती बबीता श्रीवास्तव

मुल्यांकक

श्रीमती अर्चना डिमरी

सहायक अनुसंघान अधिकारी

विशेष सहयोग

श्री एस.पी. चैंदेल

अनुसंधान अधिकारी

श्री निर्मल कुमार दुवे

मल्यांकक

मुद्रण व्यवस्था

श्रीमती सुमन शर्मा

अनुसंधान अधिकारी

प्रकाशक

केंद्रीय हिंदी निदेशालय

पत्राचार पाठ्यक्रम विभाग

पश्चिमी खंड-VII रामाकृष्णपुरम

नई दिल्ली-110066 (भारत)

मल्य - बीस रुपए

Chairman

Dr.Pushplata Taneja

Director

Chief Editor

Dr.Shashi Bhardwaj

Deputy Director

Editor

Smt.Neera Johri

Assistant Director

Smt. Arun Bala Sharma

Research Officer

Smt. Beena Dham

Research Officer

Assistant Editor Smt.Babita Srivastava

Evaluator

Smt. Archana Dimri

Assistant Research Officer

Special Assistance

Shri S.P.Chandel

Research Officer

Shri Nirmal Kumar Dubey

Evaluator

Printing Set up

Smt. Suman Sharma

Research Officer

Published by

Central Hindi Directorate

Department of Correspondence Courses

West Block -VII, Ramakrishnapuram

New Delhi-110066 (India)

Price - Rs.20/-

निदेशक की कलम से

केंद्रीय हिंदी निदेशालय का पत्राचार पाठ्यक्रम विभाग स्वयं में एक लघु शिक्षण संस्थान सरीखा है, जो विगत 41 वर्षों से निरंतर हिंदी तथा विभिन्न क्षेत्रीय भाषाओं के माध्यम से हिंदीतर भाषियों तथा विदेशियों को हिंदी सिखाने हेतु प्रयासरत है। इस क्रम में सन् 1976 से स्वयंशिक्षक पुस्तकों का प्रकाशन किया जा रहा है। वर्तमान प्रौद्योगिकी युग में अधिसंख्य लोगों तक स्वयंशिक्षक पुस्तकें सहज सुलभ हो सकें, इस उद्देश्य को पूरा करने तथा सरकार के डिजिटल इंडिया के संकल्प को व्यावहारिक रूप देने हेतु स्वयंशिक्षक पुस्तकों का ई—संस्करण तैयार किया जा रहा है।

इस शृंखला में स्वयंशिक्षक पुस्तकों का ऑनलाइन संस्करण उपलब्ध कराते हुए मुझे अत्यंत हर्ष हो रहा है। आशा करता हूँ कि स्वयंशिक्षक पुस्तकों के ई—संस्करण के माध्यम से सभी भारतीय भाषाओं एवं उनके बोलने वालों के मध्य अधिक निकटता आएगी, साथ ही अन्य भाषाओं के साहित्य एवं संस्कृति के प्रति रूचि उत्पन्न होगी, जिससे न केवल सामासिक संस्कृति का विकास होगा बल्कि राष्ट्रीय एकता में वृद्धि भी होगी। पाठकों के सुझावों एवं प्रतिक्रियाओं की प्रतीक्षा रहेगी तथा भविष्य में भी हिंदी तथा हिंदीतर भाषी पाठकों की सेवा में निदेशालय निरंतर गतिमान रहेगा। मैं पत्राचार पाठ्यक्रम विभाग में कार्यरत अपने सहयोगियों के प्रति कृतज्ञता ज्ञापित करता हूँ।

जय हिंद।

प्रोफेसर अवनीश कुमार निदेशक

ई-संस्करण से संबद्ध केंद्रीय हिंदी निदेशालय के अधिकारी

निदेशक

प्रोफेसर अवनीश कुमार

संपादक

डॉ. अनुराधा सेंगर, ब्यूरो प्रमुख, पत्राचार पाठ्यक्रम विभाग श्रीमती मधु संदलेश, सहायक निदेशक

सह-संपादक

डॉ. प्रतिष्ठा श्रीवास्तव, सहायक निदेशक

सहायक संपादक

डॉ. कृति शर्मा, मूल्यांकक श्री प्रदीप कुमार ठाकुर, मूल्यांकक

प्रस्तावना

केंद्रीय हिंदी निदेशालय का पत्राचार पाठ्यक्रम विभाग गत 33 वर्षों से हिंदीतर भाषी भारतीयों एवं विदेशियों को विभिन्न भाषा माध्यमों द्वारा हिंदी सिखा रहा है। इस कार्य को सुगम बनाने हेतु सन् 1976 से स्वयं-शिक्षक पुस्तकें तथा वार्तालाप पुस्तकें प्रकाशित करने का क्रम जारी है। इसी क्रम में ''बंगला-हिंदी स्वयं शिक्षक'' का यह प्रथम संस्करण जारी किया जा रहा है।

इस पुस्तक का निर्माण इस बात को ध्यान में रखकर किया गया है कि बंगला भाषी लोग एवं पर्यटक भी हिंदी भाषा के आधारभूत वाक्यों से परिचित हो सकें और इन क्षेत्रों की यात्रा के दौरान हिंदी में बातचीत कर सकें। इस पुस्तक में दैनिक प्रयोग में आने वाले शब्दों/वाक्यों का चयन किया गया है। हिंदी वाक्यों का बंगला में अर्थ एवं लिप्यंतरण भी दिया गया है। जिससे हिंदी भाषी लोग भी इसका उपयोग कर सकें।

प्रस्तुत पुस्तक का दूसरा मुख्य उद्देश्य उन बंगला भाषियों को भी हिंदी सिखाना है जो किसी कारणवश विधिवत संस्थागत अध्येता के रूप में हिंदी नहीं सीख पाए।

प्रस्तुत स्वयं शिक्षक के प्रथम संस्करण के निर्माण में जिन विशेषज्ञों तथा विद्वानों का सहयोग मिला है, पत्राचार पाठ्यक्रम विभाग उन सबका आभारी है। आशा है यह पुस्तक बंगला भाषियों के लिए हिंदी भाषा सीखने में उपयोगी सिद्ध होगी, इसे और अधिक उपयोगी बनाने के लिए पाठकों एवं भाषाविदों के सुझाव आमंत्रित हैं।

(डॉ. पुष्पलता तनेजा) निदेशक

हिनी वर्ग भाना हिंदी वर्ण माला

युक् वर्ष-स्वर वर्ण

य या है के **ए** च ध थे छ छ या अ आ इ ई उ क ऋ ए ऐ ओ औ अं अ:

बााक्षन वर्ग - व्यंजन वर्ण

ক	খ	গ	ঘ	E
क	ন্ত	ग	घ	ভ
Б	ছ	জ	ঝ	ঞ
च	छ	জ	झ	ञ
ট	3	ড (ড়)	ঢ (ঢ়)	ণ
ट	ठ	ड (ड़)	ढ (ढ़)	ण
ত	থ	म	ধ	ন
त	थ	द	ध	न
প	ফ	ব	ভ	ম
प	फ	4	भ	म
य	র	न	ব	*
य	₹	ल	व	श
ষ	त्र	হ	零	ত্র
ष	स	ह	क्ष	त्र
38				
ज		1		

মাত্রাগুলি-मात्राएँ

কী কু কৃ কৌ কু কঁ কা কি কে কৈ কো ক की के कै को कौ कँ कि कु क् का क চি চী 5 চা **5 5** CE क्र চো চৌ 5 चि ची चे चै चो चौ चु चू च चा টি िं। টু (T 55 টো টো 7 Ū টা Ţ 5 5 टो टौ - टँ टि टी दु टू टा ਟ রী রৌ র রু রা রে রৈ রো বা র * रौ री हरू रे रो रि रा ₹

युक्जाक्षत - संयुक्त वर्ण

ক + খ =

क + ख = क्ख = मक्खी

ক + ঙ = কংস

क + ङ = कंस

ক + ত = ভ = বভা

क + त = क्त = वक्ता

श + ग्र = भूशी

ख + य = ख्य = मुख्य

গ + য় = ভাগা

ग + य = भ्य = भाग्य

প + ত = সমাপ্ত

प + त = प्त = समाप्त

জ + য় = জ্য = রাজ্য

ज + य = ज्य = राज्य

ध + य = धा = त्रक्रा

ध + य = ध्य = संध्या

न + ग्र = ना = नाग्र

न + य = न्य = न्यास

어 + 리 = 엉 = 작업

प + न = प्न = स्वप

म + य = मा = मान

म + य = घ्य = घ्यान

ল য় ना भूना = = मूल्य ल य ल्य = × য় MI प्राधित য়া य **श्य** श्याम **X** शु 酥了 नका = क्ष य क्ष्य लक्ष्य = फ त पत मुफ्त = 5 मुट्ठी ठ ट्ठ ड ड्ढ = गड्ढा 2 Ŧ চিহ্ন ₹ 7 ফ = चिह्न ह न ह्न N প্রেম 3 업 प्रेम 4 ₹ प्र ক र्क কৰ্ক र्क कर्क क Ū ট্র ট্রেন র = ट्रेन ट्र ₹ ž

गरथा। संख्या

	2	ર	•	8	æ	৬	٩	ъ	۵	20
	*	२	3	¥	4	Ę	6	۷	•	20
१		এব	\$			ए	ক			এক
२		पूर				द	Ì			দো
ş		তি	4			र्त	न			তিন
8		চার				¥	ार			চার
4		পাঁচ	5			प	च			পাঁচ
ξ		ছয়				छ	ह			च्य
9		সাত	5			स	ात			সাত
4		আ	;			37	ाठ			আঠ
9		নয়				नौ	•			নৌ
१०		म्य				द	स			म ञ
११		এগ	র			72	गरह			গ্যার্হ
१२		বার				ब	रह			বার্হ
१३		তে	4			तेव	ह			তেরহ
१४		টো	₹			च	दह			টোদহ
१५		পদ	র			पंड	रह			পস্তহ
१६		বো	7			सो	लह			বোলহ্
१७		স্তে	র			सः	नह			সত্র্হ
						_				

१८	আঠার	अठारह	অঠারহ
१९	ভনিশ	उन्नीस	উন্নীস
२०	কৃড়ি	बीस	বীস
२१	একুশ	इक्कीस	ইক্লীস
२ २	বাইশ	बाईस	বাঈস
२३	তেইশ	तेईस	তেঈস
२४	চবিশ	चौबीस	চৌবীস
२५	পঁচিশ	पच्चीस	পচ্চীস
२६	ছাব্বিশ	छब्बीस	ছব্বীস
२७	সাতাশ	सत्ताईस	সত্তাঈস
35	আঠাশ	अट्ठा ~~ई~~ स	অট্ঠাঈস
२९	উনত্রিশ	उनतीस	উনতীস
30	ত্রিশ	तीस	তীস
३१	একত্রিশ	इकतीस	ইকতীস
32	বত্রিশ	बत्तीस	বত্তীস
33	তেত্রিশ	तैंतीस	তোঁতীস
38	চৌত্রিশ	चौंतीस	চৌতীস
34	প্রতিশ	पैंतीस	পৈঁতীস
३६	ছ <u>বি</u> শ	छत्तीस	ছত্তীস
30	সাঁইত্রিশ	सैंतीस	সৈঁতীস
36	আটত্রিশ	अड़तीस	অডতীস

३ ९	উনচল্লিশ	उनतालीस	উনতালীস
४०	চল্লিশ	चालीस	চালীস
४१	একচল্লিশ	इकतालीस	একতালীস
४२	বেয়াল্লিশ	बयालीस	বয়ালীস
83	তেতাল্লিশ	तैतालीस	ত্যেতালীস
88	চুয়াল্লিশ	चवालीस	চওয়ালীস
४५	প্রতা ল্লিশ	पैंतालीस	পৈঁতালীস
४६	ছেচল্লিশ	छिया लीस	ছিয়ালীস
8/9	সাত চল্লিশ	सँतालीस	সৈঁতালীস
४८	আটচল্লিশ	अड़तालीस	অড়তালীস
४९	উন পঞ্চাশ	उनचास	উনচাস
40	পঞ্চাশ	पचास	পচাস
48	একান্ন	इक्यावन	ইকাওয়ন
42	বাহান	बावन	বাওয়ন
43	তিপান	तिरपन	তিরপন
48	চ্যান	चौवन	চৌওয়ন
44	পঞ্চার	पचपन	প্তপন
५६	ছাপান	छप्पन	ছপ্লন
40	সাতান	सतावन	সতাওয়ন
46	আটার	अठावन	অঠাওয়ন
48	উন্যাট	उनसठ	উনসঠ

ξo	বাট	साठ	সাঠ
६१	একষট্টি	इकसठ	ইকসঠ
६२	বাবট্টি	बासठ	ৰাসঠ
ξş	তেবট্টি	तिरसठ	তিরসঠ
EX	চৌৰ্ট্টি	चौंसठ	টোসঠ
ξų	পঁয়বট্টি	पॅसठ	পাঁয়সঠ
६६	ছেষট্টি	छियासठ	ছিয়াসঠ
६७	সাত্ৰট্ট	सङ्सठ	সভ্সঠ
६८	আটষট্টি	अड्सठ	অভূসঠ
६९	উনসত্তর	उनहत्तर	উনহন্তর
७०	সত্তর	सत्तर	সন্তর
७१	একাত্ত্ব	इकहत्तर	ইকহন্তর
७२	বাহাত্তর	बहत्तर	বহত্তর
७३	তিয়ান্তর	तिहत्तर	তিহন্তর
७४	চ্যাত্র	चौहत्तर	চৌহত্তর
194	পঁচাত্তর	पचहत्तर	পচহত্তর
७६	ছিয়াত্তর	छिहत्तर	ছিহত্তর
90	সাতাত্তর	सतहत्तर	সতহত্তর
90	আটান্তর	अठहत्तर	অঠহত্তর
७९	উনআশি	उनासी	উনাসী
८०	আশি	अस्सी	অস্সী

८१	একাশি	इक्यासी	ইৰ্যাসী
८२	ৰিৱাশি	बयासी	ৰয়াসী
63	তিরাশি	तिरासी	তিরাসী
85	চুরাশি	चौरासी	<u> </u>
64	পঁচালি	पशासी	नहानी
८६	ब्रिग िन	िनासी	विशामी
67	সাতাশি	सत्तासी	সভাসী
66	জ ষ্টালি	अठासी	জঠা গী
68	क ननवृष्ट	नवासी	নওয়াসী
90	নৰুই	নতা	নৰে
99	একানবৃষ্ট	इक्यानने	ইক্যানওরে
99	বিরানবৃহ	कामने	वानखरत्र
93	তিরানবৃই	तिरानचे	তিয়ানওয়ে
98	চুরানবৃই	चौरानवे	টোরানগ্রে
९५	পঁচানবৃই	पचानचे	গচানওয়ে
९६	ছि श्राल द् ये	डियानवे	ছিয়দওয়ে
919	সাতানবৃ ই	सतानवे	সভানগ্ৰন
96	অটানবৃই	अठानभे	অঠানগ্ৰয়ে
??	নিরা নবৃই	নিন্দানম	निनामध्य
200	একশ	त्ती	टमा

वाश्ना - शिकी श्वार निक्क बंगला - हिंदी स्वयं शिक्षक जाग - 1 भाग - 1

ভার ত भारत ভার ত		ছেলে লঙ্কা লড়কা	
মেয়ে লঙ্কী লডকী		পুরুষ आदमी আদমী	
ন্ত্ৰী হন্নী ফ্ৰী		বই কিনাৰ কিতাব	
কলম কলম কলম		দোয়াত ব বান দওয়াত	
পাঠশালা पाठशाला	Tolonolo	वल गेंद	$\bigcirc$

পাঠশালা

গৌদ

মেজ
मेज
মেজ
ব্যাগ থ <u>ু</u> লা
থয়লা
অধ্যাপিকা
अध्यापिक
অধ্যাপিকা

কেদারা/চেয়ার कुर्सी কুৰ্সী

অধ্যাপক अध्यापक অধ্যাপক

বাজার बाजार বাজার

দোকান दुकान দুকান

কলা केला কেলা

আম आम আম

কমলা লেবু संतरा সঁতরা

বিড়াল बिल्ली বিল্লী

ইদুর चूहा চুহা

যোড়া/ঘোটক ঘীড়া ঘোড়া	W.	शकी हाथी शबी	W TO
ছাগল बकरी यक्त्री		গ্ৰহ যাথ গান	
বজদ শ্বল বৈজ	The state of the s	माथा सिर जित	(FC)
চোখ জাঁজ আঁখ		নাক/নাসিকা নাক নাক	4
জিহা সীম জীভ	3	भूव मुँह भूट	0
	*		1.

হাত হাথ হাথ আঙুল उँगली উঙ্গলী

বাগান ৰगীचা বগীচা

গাছ पेड़ পেড়

চারাগাছ पौधा পৌধা

পাতা पत्ता পত্তা

পুকুর নালাম তালাব

नदी नदी नदी

বালতী ৰাল্টো বাল্টী

वर्षे शाष्ट्र बरगद का पेड़ वत्रशम का প्राप्

নারিকেল গাছ না<mark>रियल का पेड़</mark> নারিয়ল কা পেড়

কাক কাঁজা কৌজা

ठपूरे भाषि गौरेया भौरिया

কোকিল কोयल কোয়ল

भश्त मोर भार

वाऊ़ि घर वड़

घत कमरा **क**मता

দরজা **दरवाजा** দরওয়াজা

জানলা অৈঙ্কী খিড়কী

ঘড়ী ঘড়ী ঘড়ী

তালা নালা তালা

চাবী বাৰী চাবী

দীগক दीपक দীগক

পাখা पं**छा** প্ৰ

গ্রুর গাড়ি बैलगाड़ी বৈল গাড়ী

রেল গাড়ী रৈলगাড়ী রেল গাড়ী

নৌকা না**ৰ** নাও

জাহাজ সমাল জহাজ

বিমান চৰাई जहाज হওয়াঈ জহাজ

ছুতো ৰত়্ই বঢ়ই

चर्गकात सुनार जूनात

ডাকম্বর ভাকজানা ডাকখানা

ধোপা धोबी ধোবী

নার্গ নার্গ নাঈ

कूरमात कुम्हार कूम्शत

কৃষক/চাবা কিমান কিসান

দৰ্জী বৰ্জী দৰ্জী

পা হাড়
पहाड़
পহাড়
সূৰ্য
सूर्य
সূর্য

टिजी चंद्र চক্ৰ

হাস্পাতাল अस्पताल অস্পতাল

ঔষধ औषधि ঔষধি

<u>রু</u>গি रोगी রোগী

ডাষ্টার डॉक्टर ভাইর

সুতো धागा ধাগা

मूठ সুঈ

দড়ি डोरी ডোরী

घूफ़ि পতংগ

33

ভাগ - 2 भाग - 2

আমি দী ম্যায়	2	আমরা हम হম	ŶŶ
তুই বু তু		তুমি ন্তু শ তুম	
তোমরা বুদ (লাগ) তুম (লোগ)		আপনি आप আপ	

সে বह ওয়হ

3

তারা/তাহারা ব (লাग) ওয়ে (লোগ)

এই यह ग़र

এইটি লোক। यह आदमी है। য়হ আদমী হ্যায়।

এইগুলি ये

সেটি মেয়ে বह লঙ্কী है। ওয়হ লড়কী হ্যায়।

লোকটি এইখানে। আহদী বहাঁ है। আদমী রহাঁ হ্যার।

মেয়েটি সেখানে। লঙ্কী বहাঁ है। লড়কী ওয়হাঁ হ্যায়।

७इ वह ७ग़र

এইখানে यहाँ ইয়হাঁ

সেখানে∕ওইখানে বहাঁ ওয়হাঁ

5

গাছ ऐड़ (एकवचन) পেড় (একবচন)

গাছগুলি पेड़ (बहुवचन) পেড় (বছবচন)

আমরা দুই জন। हम दो लोग हैं। হম দো লোগ হাায়।

আমরা তিন জন। हम तीन हैं। হম তীন হাাঁয়।

এটা ছোট পাতা। यह छोटा पत्ता है। য়হ ছোটা পত্তা হ্যায়।

এই শুলি বড় পাতা। ये बड़े पत्ते हैं। য়ে বড়ে পতে হাাঁয়।

এই পাতাটি বড়। यह पत्ता बड़ा है। য়হ পতা বড়া হ্যায়।

এই পাতাটা ছোট। यह पत्ता छोटा है। য়হ পশু। ছোটা হ্যায়।

এইটি বই। यह **एक किताब है।** য়হ্ এক কিতাব হ্যায়।

এইটি মেজ। ' यह एक मेज है। য়হ্ এক মেজ হাায়।

अंहेिष्ट (कमाना। यह कुर्सी है। यह कुर्मी शाय।

এই বইটা এখানে। यह किताब यहाँ है। यह किতाव ग़र्हों शास।

বইটি মেজের উপরে। কিনান দৈজ के ऊपर है। কিতাব মেজকে উপর হাায়। মেজটি জমির উপরে। মাজ জমীন के ऊपर है। মেজ জমীন কে উপর হ্যায়।

(फ़ब्रांति किमित छें लेख । कुर्सी जमीन के ऊपर है। कुर्जी कमीन के छेंनेत शांव।

সূচনা- ৰাক্যের নিম্নলিখিত ক্লগণ্ডলি লক্ষ্য করুন :-

(1) है - আছে

द्याय

(2) ও **ছেলেটি**ও भी **लड़का** भी

ভী লড়কা ভী

মেজটি ও চেয়ারটিও দ্বার দী কুর্মী দী মেজ ভী কুর্সী ভী

হাতীও हाधी भी হাথী ভী

(3) উপর জমির উপরে মেজের উপর

জपर जमीन पर मेज पर উপর জমীন পর মেজ পর

(4) (ग्रॅ/यन्पत/डीठत में/अंदर/भीतर

ঘরে দোকানে

घर में दुकान में घत (भ्रं पुकान (भ्रं

(माग्राट्ड दवात में मुख्यां क्र আমি এখানে। में यहाँ हूँ। ম্যায় য়হাঁ ই। তুমি ওখানে। বুদ ৰहাঁ हो। তুম ওয়হাঁ হো।

আমরা ঘরে। हम घर में हैं। হম ঘর মেঁ হাাঁয়। তুমি কোথায় থাকো? নুদ कहाँ रहते हो? তুম কহাঁ রহতে হো?

ওটি ছেলে। वह लड़का है। ওয়হ লড়কা হ্যায়।

সে দোকানে। वह दुकान में है। ওয়হ দুকান মেঁ হ্যায়।

সে কে? বह কীন है? ওয়হ কৌন্ হ্যায়?

সে আমার ছোট বোন। বह मेरी छोटी बहन है। ওয়হ মেরী ছোটী বহন হ্যায়।

সে গ্রামে থাকে। বह गाँव में रहती है। ওয়হ গাঁও মেঁ রহতী হ্যায়। अदेषि कि ? यह क्या है ? यद का। द्यांस?

ওই টি কি ? অন্ত কথা है ? ওয়হ ক্যা হ্যায় ? ওইটি ওখানে। বह वहाँ है। ওয়হ ওয়হাঁ হাায়।

ভইটি গ্রু।वह गाय है।ওয়হ গায় হ্যায়।

शकृषि এখানে নেই। गाय यहाँ नहीं है। शाय यहां नहीं द्याय। शृक्ष**ि ७थात्म,** এथात्म त्म**रे।** गाय वहाँ है, यहाँ नहीं है। शांत्र ७शरों शांत्र, यहाँ नहीं शांग्रः।

লক্ষ্য কর্মন :-

্ছাট ভাই ভोटা **भाई** ছোটা ভাই ছোট বোন छोटी बहन ঢোটী বহন

দাদা মঙ্গ भাई বড়া ভাঈ मिनि बड़ी बहन वड़ी बहन वड़ी बहन

िक्ति वश्वः। वे मित्र/दोस्त हैं। उत्तर मिज/दमान्त शाँगः। ইনি চার ভাই। ব ভাব পার্চ हैं। রে চার ভাঈ হারি।

এই ७ ति छान कन ये अच्छे फल हैं। स्र जस्ह कन शाँर।

এইগুলি সুন্দর ফুল। ये सुंदर फूल हैं। यে সুন্দর ফুল হ্যাঁয়।

উনি দোকানদার। वे दुकानदार हैं। ওয়ে দুকানদার হাায়। एनाकानमात (माकाटन याटकः) दुकानदार दुकान में जा रहे हैं। मूकानमात मूकान (में जा तट शाँतः)

प्तांकानमात कल विक्रि कतरह। दुकानदार फल बच रहा है पूकानमात कल तक तहा हा। ।

हैनि (मार्कान थिएक आभएहन) थे दुकान से आ रहे हैं। स्म मुकान स्म जा तरह शाँत। উনি দোকান থেকে আসছেন। वे दुकान से आ रहे हैं। ওয়ে দুকান সে আর রহে খ্যায়।

लका करून :-

(1) হিন্দিতে বাংলার মত সম্মানার্থে কর্তা একবচন হলেও ক্রিয়া বছরচন রূপে প্রযুক্ত হয়।

> এক বচন एकवबन

वर वहन बहुवचन

विम्नए६ पुं० नूरः खरीद रहा है। थंदीम तटा द्यात किनिएएस्न/किनएस्न खरीद रहे हैं। धरीम तरह छाँग

কিনছে কিনছেন खरीद रही है स्त्री. खरीद रही हैं। 졍. খরীদ রহী হ্যায় খরীদ রহী হারি (2) থেকে বাড়ি থেকে से बर से সে ঘর সে দোকান থেকে মন্দির থেকে दुकान से मंदिर से মন্দির সে দুকান সে গাছ থেকে पेड से পেড় সে এটি কি? এটি ঘড়ি। यह क्या है? यह घड़ी है। য়হ ঘড়ী হ্যায়। য়হ্ ক্যা হ্যায় ? এখন কটা বাজে? এখন চারটে বাজে। इस समय कितने बजे हैं? इस समय चार बजे हैं। ইস সময় কিতনে বজে হাাঁয়? ইস সময় চার বজে হ্যাঁয়

সে কটার সময় বাড়ি ফিরে ? সে পাঁচটার বह কিনেন অন্ত ঘং লাঁতনা है ? বছ ঘাঁব অ ওয়হ কিতনে বজে ঘর লৌটতা হ্যায় ? ওয়হ পাঁচ

সে পাঁচটার সমর বাড়ি ফিরে।

বह पाँच बजे घर लौटता है।

ওয়হ পাঁচ বজে ঘর লৌটতা হ্যার।

আমি সাতটার সময় বাড়ি ফিরি। मैं सात बजे घर लौटता हूँ। ম্যাঁয় সাত বজে খর লৌটতা হুঁ।

আমার ছোট ৰোন চারটার সময় মন্দির যায়। मेरी छोटी बहन चार बजे मंदिर जाती है। মেরী ছোটী বহন চার বজে মন্দির জাতী হ্যায়।

সে সেখানে হটা পর্যন্ত পূজা করে। বह বहाँ छह बजे तक पूजा करती है। ওয়হ্ ওয়হাঁ হহ ৰজে তক পূজা করতী হ্যার।

তোমার বড় ৰোন কখন স্কুলে যায় ? নুদ্ধাरী ৰঙ্গী ৰঙ্গন কৰা स্কুল জানী ষ্ট ? তুম্হারী বড়ী বহন কব স্কুল জাতী হ্যায় ?

আমার বড় বোন নটার সময় স্কুলে যায়। मेरी बड़ी बहन नौ बजे स्कूल जाती है। মেরী বড়ী বহন নৌ বজে স্কুল জাতী হ্যায়।

আমরা আটটার সময় পড়ি। হন আত ৰজ ঘত্ত্ব ই/ঘত্ত্বা ই। হম আঠ বজে পঢ়তে হ্যান্ত্ৰ/পঢ়তী হ্যায়। আমরা দশটার সময় ঘুমোই। हम टस बजे सोते हैं/सोती हैं। হম দশ বজে সোতে হ্যায়/সোতী হ্যায়।

তুমি সাতটার সময় ওঠো। तुम सात बजे जागते हो/जागती हो। তুম সাত বঙ্গে জাগতে হো।/জাগতী হো।

প্রশ্ন পত্র - 1

(I) ছবিগুলি দেখে প্রশ্নের উত্তর দিন

এইটি কি ? यह क्या है ? য়হ ক্যা হ্যায় ?

এইটি কে? यह कौन है। য়হ্ কৌন্ হ্যায়?

ছেলেটি কোথায়? লঙ্কা কहাঁ है? লডকা কহাঁ হ্যায়? চেয়ারটি কোথায়? কুর্মী কহাঁ है? কুর্সী কহাঁ হ্যায়?

সে কে? বাহ কীন है? ওয়হ কৌন হ্যায়? ७३ि कि ? वह क्या है ? ७ अर् क्या शास ?

সে কোথায়? বह कहाँ है? ওয়হ কহাঁ হ্যায়? এখানে কতগুলি গাছ আছে? यहाँ कितने पेड़ हैं? য়হাঁ কিতনে পেড় হ্যাঁয়?

(II) শূন্য স্থান পুরণ করুন

চেয়ারটি	"ওপর আছে।
कुर्सी	िपर है।
কুসী	''''পর হ্যায়।

সে । বह	The state of the s
এটি । यह है। য়হ হ্যায়।	
আমরা আছি। हम हैं। হম হাাঁয়।	们隐
এখন চারটে । সৰ चार हैं। অব চার হুঁায়।	
এওলি ফল। ये फल हैं। য়ে ফল হাাাঁয়।	\$

(III) উত্তর দিন ঃ-

এখন কটা বাজল ? সৰু কিনন ৰজ हैं ? অব কিতনে বজে হ্যাঁয় ? টেবিলটি কোথায় ? মৃত্য কहাँ है ? মেজ কহাঁ হ্যায় ? प्ताकानमात कि विक्री करत ? दुकानदार क्या बेचते हैं ? मुकानमात का। दाठरू शाँग ? সে কোথায় থাকে? বह कहाँ रहती है? ওয়হ কহাঁ রহতী হ্যায়?

তুমি কখন ঘরে ফেরো? বুদ কম্ব ঘर লীटते हो? তুম কব ঘর লৌটতে হো? তুমি দোকান থেকে কি কিনো? तुम दुकान से क्या खरीदते हो? তুম দুকান সে ক্যা খরীদতে হো?

টেবিলের ওপর কি আছে? मेज पर क्या है? মেজ পর ক্যা হ্যায়?

(IV) বছবচন লিখুন ঃ-

গাছ पेड़ লঙ্কা পেড় লড়কা

ফুল মেয়ে ফুল লড়কী ফুল লড়কী

বই আমি पुस्तक मैं পুক্তক ম্যাঁয়

(V) নিম্নলিখিত বাক্যগুলিতে কর্তা অথবা ক্রিয়া যুক্ত করুন :-

পড়ি।
पढ़ता हूँ।
পঢ়তা হুঁ।
আসে।
····ंआती है।
আতী হ্যায়।
তুমি কোথায়
तुम कहाँ
তৃম কহা
আমরা দোকানে
हम दुकान में
হম দুকান মেঁ

কখন ঘুমোন?
कब सोते हैं ?
কৰ সোতে হাঁয়
তিনি বাড়িতে
वे घर में
ওয়ে ঘর মেঁ
কোথায় ?
कहाँ है १
কহাঁ হ্যায় ?

সূচনা :- হিন্দীতে ক্রিয়ার রূপান্তর বিশেষ্য, লিঙ্গ এবং বচন অনুসারে হয়।

উদাহরণ - বর্তমান কাল

যাই जाता हूँ, जाती हूँ, जाते हैं জাতা হুঁ, জাতী হুঁ, জাতে হাাঁয়

অতীত কাল -

গেল, গেলেন, গেল गया, गए, गई গয়া, গয়ে গঈ

ভবিষ্যৎ কাল -

যাব, যাবে, যাবেন जाऊँगा, जाएगा, जाएँगे, जाएगी, जाएँगी জাউগা, জায়েগা, জায়েগৈ, জায়েগী, জায়েগী

উত্তর পত্র- 1

এটি বই।
 यह पुस्तक है।
 য়হ পুস্তক হ্যায়।

এইটি ছেলে। यह लड़का है। য়হ্ লড়কা হ্যায়।

ছেলেটি বাড়িতে আছে। লঙ্কা घर में है। লড়কা ঘর মেঁ হ্যায়। চেয়ারটি জমির ওপর আছে। কুর্মী জমীন পর হ্যায়।

সে মানুষ। वह आदमी है। ওয়হ আদমী হ্যায়। ওইটি টেবিল। বह मेज है। ওয়হ মেজ হ্যায়।

उद्देषि उचात्न আছে। वह वहाँ है। उग्नट उग्नदाँ द्याग्न।

এখানে দু'টি গাছ আছে। यहाँ दो पेड़ हैं। য়হাঁ দো পেড় হাাঁয়।

(II) চেরারটি জমির ওপর আছে।
 কুর্মা জমীন पर है।
 কুর্সী জমীন পর হ্যায়।

ওইটি গরু। বह गाय है। ওয়হ গায় হ্যায়।

এটি ফুল। यह फूल है। য়হ ফুল হ্যায়। আমরা বাড়িতে আছি। हम घर में हैं। হম ঘর মেঁ হাাঁয়। এখন চারটে বাজে। इस समय/अब चार बजे हैं। ইস সময়/অব চার বজে হ্যাঁয়। এগুলি দু'টি ফল। ये दो फल हैं। য়ে দো ফল হাাঁয়।

(III) এখন দু'টো বাজে। সৰু दो ৰূजे हैं। অব দো বজে হ্যাঁয়। টেবিলটি এখানে আছে। দৈজ यहाँ है। মেজ য়হাঁ হ্যায়।

দোকানদার ফল বিক্রী করে। বুকানবাर फल बेचते हैं। দুকানদার ফল বেচতে হাাঁয়।

সে মন্দিরে থাকে। वह मंदिर में रहती है। ওয়হ্ মন্দির মেঁ রহতী হ্যায়।

আমি সাতটায় ঘরে ফিরি।

में सात बजे घर लौटता हूँ।

ম্যাঁয় সাত বজে ঘর লৌটতা হুঁ।

আমি দোকান থেকে ফল কিনি।

मैं दुकान से फल खरीदता हूँ।

ম্যাঁয় দুকান সে ফল খ্রীদতা হুঁ।

টেবিলের ওপর বই আছে। मेज पर पुस्तक है। মেজ পর পুস্তক হ্যায়।

(IV) গাছ पेड़ পেড় ছেলেরা লঙ্জ লডকে ফুল फুল ফুল

বইগুলি पुस्तकें পুস্তকেঁ

(V) আমি পড়ি।

मैं पढ़ता हूँ।

ম্যাঁয় পঢ়তা হুঁ।

তুমি কোথায় যাও? বুদ কहাঁ जाते हो? তুম কহাঁ জাতে হো?

আপনি কখন ঘুমোন? আদ কৰ सोते हैं? আপ কব সোতে হাায়?

সে কোথায় ? বह कहाँ है ? ওয়হ কহাঁ হ্যায় ? মেয়েরা লঙ্কিয়াঁ লড়কিয়াঁ

আমরা হদ/হদ লাগ হম/হমলোগ

সে আসে। वह आती है। ওয়হ আতী হ্যায়।

আমরা দোকানে যাই। हम दुकान (को) जाते हैं। হম দুকান (কো) জাতে হ্যাঁয়।

िक्त चरत चाट्का। वे घर में हैं। उस्त चत्र स्में ट्यॉंग्र।

হিন্দী ভাষার নিম্নলিখিত সর্বনামগুলির ওপর মনোযোগ দিন ঃ-উত্তম পুরুষ

उल्लम पुरुष

एकवचन/अक्बठन	बहुवचन/बङ्बहन
আমি	আমরা
मैं	हम/हम लोग
ম্যাঁয়	হম/হম লোগ

मध्यम पुरुष

তুমি তোমরা নুদ নুদ লাগ তুম তুম লোগ

আপন আপনারা আদ আদ লাশ আপ আপ লোগ

अध्य शूक्रव अन्य पुरुष

> সে তাঁরা বহ ব ওয়হ ওয়ে

এই এইগুলি यह ये য়হ য়ে

স্চনাঃ- হিন্দিতে অন্য পুরুষ বহুবচন 'ব', মন্মানার্থে এক জ্ঞানের জন্যও প্রযুক্ত হয়। এটি বাড়ি। यह घर है। য়হ ঘর হ্যায়।

এটি বাড়ির জানালা। यह घर की खिड़की है। य़ट्ट घर की थिড़की शांग्र।

জানালা খোলা আছে। ব্ৰিভ্কী खुली है। খিড়কী খুলী হ্যায়।

এইগুলি বাড়ির দরজা। ये घर के दरवाजे हैं। য়ে ঘর কে দরওয়াজে হাাঁয়।

मतका वश्व आष्ट्। दरवाजे बंद हैं। मतुष्ठाष्क्र वन्म शाँग्र।

এটি রাক্তা। यह सड़क है। য়হ সড়ক হ্যায়।

রাস্তার ধারে বাড়ি আছে। মঙ্ক के किनारे मकान है। সড়ক কে কিনারে মকান হ্যায়।

এটি সুশান্তের বাড়ি। यह सुशांत का घर है। यह সুশান্ত का घत हाया।

(मर्थाः, সूगार्ख निर्कात वाफ़ि याटकः। देखो, सुशांत अपने घर जा रहा है। (मर्थाः, সুगारु অপনে घत जा तटा ट्यांतः।

সে নিজের বাড়ির দরজার কাছে পৌঁছাল। বह अपने घर के दरवाजे पर पहुँचा। ওয়হ অপনে ঘর কে দরওয়াজে পর পর্যা।

সে এখন বাড়ির ভিতরে গেল। বह अब घर के भीतर चला गया। ওয়হ অব ঘর কে ভীতর চলা গয়া।

সূচনা ঃ- বাংলায় 'এর'পরিবর্ডে হিন্দীতে কা-के-की হয়। ইহার নিবারণ পরবর্তী বিশেষ্টের লিঙ্গ এবং ৰচন অনুসারে হয়।

থেমন - মিতার ছেলে - দিনা কা লভ্কা
মিতার মেয়ে - দিনা কা লভ্কা
মিতার ছেলেরা -দিনা ক লভ্ক
মিতার মেয়েরা - দিনা কা লভ্কিযাঁ

ওইটি আঙ্গমারি। বह अलमारी है। ওয়হ অলমারী হ্যায়।

আলমারিতে বইগুলি আছে। সলদাरी में पुस्तकें हैं। অলমারী মেঁ পুস্তকেঁ হাঁয়।

िंनि वॅरेथिनिरक जूनस्नि। वे पुस्तकों को उठा रहे हैं। ७८३ भृष्टरकों का जैठा तरह शाँ३।

वरेक्षल आनगातिए हिन पुस्तकें अलमारी में थीं। भूक्ट(कें अनगाती (में थीं।

ওইগুলি এখন তাঁর হাতে আছে। वे अब उनके हाथ में हैं। ওয়ে অব উনকে হাথ মেঁ হাাঁয়।

তিনি এখন ওইগুলি আলমারিতে রাখছেন। बे अब उनको अलमारी में रख रहे हैं। ওয়ে অব উনকো অলমারী মেঁ রখ রহে হাাঁর। এখন ওইগুলি আলমারিতে আছে। अब वे अलमारी में हैं। অব ওয়ে অলমারী মেঁ হাাঁয়।

এখন বইগুলি তাঁর হাতে নেই। अब पुस्तकें उनके हाथ में नहीं हैं। অব পুস্তকেঁ উনকে হাথ মেঁ নহীঁ হাাঁয়।

वर्जभान काल - वर्तमान काल

আমি হই (পুং, স্ত্রী)

मै हूँ

भारत हूँ (पूर, खी)

আমরা হই

हम हैं (शूर, खी)

হম হ্যায়

তুমি হও

तुम हो (भूर, खी)

তুম হো

আপনি হন

आप हैं (शूर, खी)

আপ হ্যাঁয়

সে হয়

वह है (शूर, खी)

ওয়হ হ্যায়

তিনি হন वे हैं (পুং, স্ত্ৰী) ওয়ে হাাঁয়

ইনি হন ये हैं (পুং, স্ত্ৰী) মে হাাঁয়

रहे, हूँ दूँ. रह है शाह, रुख हो दश, रून हैं शाँह

में	ŧ
বু	₹
वह	₹
यह	₹
हम	₹
तुम	हो
आप	₹
वे	₹

में तू वह	पढ़ता/पढ़ती ,, ,,	* scape *c
हम	पढ़ते/पढ़ती	~~ह~~ ैं
आप	n 1)	n
वे	22 27	1)
तुम	1) 11	हो

সূচনা ঃ- মূল ক্রিয়া (पढ़) -র সঙ্গে तা/ते/ती যুক্ত করে এই কাল গঠিত হয়। মূল ক্রিয়া সহায়ক ক্রিয়া (है, हैं, हो) -র আগে আসে যেটি কর্তার পুরুষ ও বচন অনুযায়ী অন্বিত হয়।

তুমি বলো। तुम बोलते/बोलती हो। তুম বোলতে/বোলতী হো।

সে দৌড়ায়। वह दोंड़ता है/दोंड़ती है। ७.য়হ দৌড়তা হ্যায়/দৌড়তী হ্যায়।

কে পড়ে ? কান पढ़ता है/पढ़ती है ? কৌন পঢ়তা হ্যায়/পঢ়তী হ্যায় ?

অতীভকাল (भूतकाल)

में	पढ़ता/पढ़ती	था/धो
वह	,,	);
तृ	22	))
तुम	पढ़ते/पढ़ती	धे/धीं
हम	))	>>
आप	))	>>
वे	))	>>

লক্ষ্য ৰূক্ষন :- অতীতকালে মূলক্রিয়া (पढ़) এবং সহায়ক ক্রিয়া (থা, থা, থ থাঁ) উভয়ই কতরি বচন ও লিঙ্গ অনুযায়ী অন্বিত হয়।

13

এটি চোখ। यह आँख है। য়হ আঁখ হ্যায়।

जामता क्रांथ मिस्स प्रिथि। हम आँखों से देखते हैं। इम जॉखों प्र प्रथण शॉस।

आमता कान मिरा छनि। हम कान से सुनते हैं। इम कान रह छनएछ शाँव।

আমরা নাক দিয়ে শ্বাস নিই। हम नाक से साँस लेते हैं। হম নাক সে সাঁস লেতে হাাঁয়।

জ্ঞিভ কথা বলার জন্য। जीभ बोलने के लिए है। জীভ বোলনে কে লিয়ে হ্যায়।

জিভ দিয়ে আমরা স্বাদ নিই। जीभ से हम स्वाद लेते हैं। জীভ সে হম স্বাদ লেতে হার্মি। এটা মুখ। यह मुख है। য়হ মুখ হ্যায়।

এটা মাথা। यह सिर हैं। য়হ সির হ্যায়।

भाषाम ठून आटहा सिर पर बाल हैं। जित नत वान द्योगः।

চুলগুলি কালো। ৰাল কালৈ हैं। বাল কালে হ্যায়।

চুল সাদাও হয়। জ্বাল सफेद भी होते हैं। বাল সফেদ ভী হোতে হায়ি।

এটি দাঁত। यह दाँत है। য়হ দাঁত হ্যায়।

এইগুলি দাঁত। ये दाँत हैं। য়ে দাঁত হায়ে।

आमता शांठ निराम काक कति। हम हाथ से काम करते हैं। इम शांथ (म काम कतांठ शाँह।

আমরা পা দিয়ে চলি। हम पैरों से चलत हैं। হম লৈরোঁ সে চলতে হ্যাঁর।

आभारमत पूरि हाल এवः पूरि भा आह्र। हमारे दो हाथ और दो पैर होते हैं। हभारत मा हाथ केंद्र मा टेश्व ह्यांत।

হাতে পাঁচটি আঙুল থাকে। हाथ में पाँच उँगलियाँ होती हैं। হাথ মেঁ পাঁচ উগলিয়াঁ হোতী হ্যাঁয়।

পারেও পাঁচটি আতুল থাকে। पैर में भी पाँच उँगलियाँ होती हैं। পৈর মেঁ ডী পাঁচ উঁগসিরাঁ হোতী হ্যার।

नका कड़न निया - से

खामता शां भिरत हिन । हम पैरों से चलते हैं । इम लिस्तों स्त्र हमस्य खाँत ।

আমরা চোখ দিয়ে দেখি। हम आँखों से देखते हैं। হম আঁখোঁ সে দেখতে হায়ি।

চোখ **आँख আঁখ** ছেলে লঙ্কা লড়কা মেয়ে লঙ্কী হাত हাথ হাথ

बङ्बब्स बहुवचन

হাত हाथ হাথ
চোখণ্ডলি आঁঞ্জ আঁঝেঁ
ছেলেরা লভ্জ লভ্জ
মেয়েরা লভ্জিমাঁ লড়িক

अवस्त एकवचन

বছক্কন बहुवजन গরুগুলি गायें গাছগুলি पेड

ाक्यि आदमी (लोग)

> वक्त कना - दोस्त के लिए - मिछ क निरा ठनांत कना - चलने के लिए - ठनान क निरा

> > 14

এটা গেলাস। यह गिलास है। য়হ গিলাস হ্যায়।

र्शनारमत भर्या कि चार्हश गिलास में क्या है? शिनाम भी का। शांत्र १

গেলাসে ঠাণ্ডা জল আছে। गिलास में ठंडा पानी है। গিলাস মেঁ ঠণ্ডা পানী হ্যায়।

७३ि ग्रिक्स नयः ।वहः गरम नहीं है ।७ यदः ग्रिक्स नहीं द्यारः ।

গরম জল খাওয়া ভাল। गरम पानी पीना अच्छा है। গরম পানী পীনা অচ্ছা হাায়। ठीछा क्रम पिरा सान करा छाटा। ठंडे पानी से नहाना अच्छा है। ठेटछ भानी स्म नहाना खट्टा छात्र।

তুমি সকালে ঠাণা জল দিয়ে ক্লান করো। तुम सबेरे ठंडे पानी से नहाओ। তুম সওয়েরে ঠণে পানী সে নহায়ো।

बंगला	~~11-0~~	लिप्यंतरण
बगला	हिंदी	ideathial
ঠাণ্ডা জল	ठंडा पानी	ঠতা পানী
গ্রম জল	गरम पानी	গ্রম পানী
পান করা/খাওয়া	पीना	পীনা
স্নান করা	स्नान करना	স্নান করনা
পড়া	पढ़ना	পঢ়না
বেড়ানো	घूमना	ঘুমনা
নে খা	लिखना	निथना
বসা	बैठना	বৈঠনা
দৌড়ানো	दौड़ना	দৌড়না

15

তুই আয়	तू आ	তু আ
তুই যা	तू जा	তু যা
তুই যাস না	तू मत जा	তু মত যা
তুই দৌড়াস না	तू मत दौड़	তু মত দৌড়
তুই চা খা	तू चाय पी	তু চায় পী

তুই সন্ধ্যায় খেল। বু शाम को खेल। তু শাম কো খেল।

তূই জয়িতে বসিস না।
तু जम्रीन पर मत बैठ।
তু জয়ীন শুর মত ব্যাঠ।

তুমি ছবি দেখো। तुम तस्बीर देखो। তুম তথীর দেখো।

তুমি বাংলাতে লেখো। तुम बंगला में लिखो। তুম ৰংগলা মেঁ লিখো।

ভূমি দেশের সেবা করো। বুদ देश की सेवा करो। তুম দেশ কী সেওয়া করো। তুই সকালে খেলিস না। বু सबेरे मत खेल। তু সওয়েয়ে মত খেল।

তৃমি চেয়ারে বসো। तुम कुर्सी पर শैठो। তুম কুর্সী পর বৈঠো।

তুমি হিন্দীতে বলো। तुम हिंदी में बोलो। তুম হিন্দী মেঁ বোলো।

তুমি নিজের কাজ নিজে করো। নুদ अपना काम खुद करो। তুম অপনা কাম খুদ করো।

লক্ষ্য কক্ষন :-

তুই	আয়	যা	বস	উঠ
বু	आ	জা	बैठ	उठ
ভূ	আ	ক্রা	বৈঠ	উঠ

তুমি এসো যাও নুদ সাओ সাओ তুম আও যাও

বসো **উঠো** ৰীতা **3**তা ব্যাঠো **উ**ঠো

খাও **খেও না** দ্রাओ দর **দ্রো**ओ খাও মত খাও

করো করো না করো দর করা করো মত করো

পান করো **পান করো না** पीओ **मत पीओ** পীও **ম**ত পীও

আপনি এখানে আসুন। आप यहाँ आइए। আপ য়হাঁ আইএ।

আপনি আমাকে হিন্দী শেখান। আদ দুল্ল हिंदी सिखाइए। আপ মুঝে হিন্দী সিখাইএ। আপনি একটা গান গান। आप एक गीत गाइए। আপ এক গীত গাইএ।

আপনি দুধ খান। আব **দুধ** ঘীজিছ। আপ দুধ পীজিএ।

আপনি চিঠি লিখুন। আप पत्र লিखিए। আপ পত্ত লিখিএ।

আপনি কলকাতায় আমার বাড়িতে থাকুন। আদ কালকানা में मेरे घर में ठहरिए। আপ কোলকাতা মেঁ মেরে ঘর মেঁ ঠহরিএ।

আপনি আমীর জন্য একটি ঘড়ি নিয়ে আসুন। आप मेरे लिए एक घड़ी लाइए। আপ মেরে লিএ এক ঘড়ী লাইএ।

লক্ষ্য করুন

আসুন আসবেন না
আइए ন আইএ
ন আইএ
বসুন বসবেন না
ৰীতিত্ব ন বৈঠিএ

খান	খাবেন না
खाइए	ন আহ্ব
খাইএ	ন খাইএ

मिन	দেকেন না
दीजिए	न दीजिए
দীভিত্র	न मीकिव

তুলুন	তুলবে না
उठाइए	ন বতাइए
উসাই এ	ন উঠাইএ

কর্জন	করবেন না	
कोजिए	न कोजिए	
কীক্তিএ	ন কীজিএ	

যান	যাবেন না
जाइए	न जाइए
ভাইএ	ন জাইএ

원범 연조 - 2

1. ছবিথাল দেখে প্রদান উত্তর দিন

왕병 (폭)

বইগুলি কোথায় ? কিনাখ জান ইঁ? কিতাবে কহা হ্যায় ?

অ

আ

3

3

ঈ

প্রপ্ন (খ)

তুমি ছবিতে কি দেখছ?

तुम चित्र में क्या देखते हो?
তুম চিত্ৰ মেঁ ক্যা দেখতে হো?

তা

আ

K

*

T

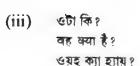

2. উछत्र मिन उत्तर दीजिए :-

- (i) একটি হাতে কতগুলি আঙুল থাকে?

  एक हाथ में कितनी उँगलियाँ होती हैं?

  এক হাথ মেঁ কিতনী উঁগলিয়াঁ হোতী হাাঁয়।
- (ii) আঙুল কোথায় আছে?তঁশলী কहাঁ है?ভঁগলী কহাঁ হ্যায়?

- (iv) বাড়ি কোথায় ? ঘৰ কৰা है ? ঘৰ কৰা হ্যায় ?
- (v) বাড়ির ভিতরে কে যাচ্ছে?

  শ্বর ক भीतर কীন জা হচা ই?

  শব কে ভীতর কৌন জা রহা হ্যায়?
- (vi) এটা কার বাড়ি?यह किसका घर है?য়হ কিসকা ঘর হ্যায়?
- (vii) এইটা কি? यह क्या है? য়হ ক্যা হাায়?

(viii)	रानारम कि आरक्ष गिलास में क्या है? गिनाम हों क्या खाउ
(ix)	জল কোথার ? पানী করাঁ है ? পানী কহাঁ হ্যায় ?
(x)	তুমি কি পান করো? ব্রদ ক্যা पीते हो? তুম ক্যা পীতে হো?
3. বাক	য়গুলি প্রণ করুন :-
(1)	আমরা চোখ দিয়ে हम आँख से হম আঁখ সে
(2)	आगता भा निरम्न हम पैरों से হম रेभरतौं रम
(3)	আমরা কান দিয়ে हम कान से হম কান সে
(4)	বইগুলি আলমারিতে কিনাৰ এলমারী में কিতাবেঁ অলমারী মেঁ

(5)	আমরা মুখ দিয়ে
	हम सुँह से
	इम मूंद तम
(6)	গ্রম জল খাওয়া
(0)	गरम पानी पीना
	গরম পানী পীনা
	ગાંચમ ગાંબા ગાંબા
(7)	ঠাণ্ডা জল দিয়ে স্নান করা
	ठंडे पानी से स्नान करना
	ঠণ্ডে পানী সে স্নান করনা
(8)	তৃমি সন্ধ্যায়
( )	तुम शाम को
	তুম শাম কো
	पून नाव दना
(9)	তুমি দেশের সেবা
	तुम देश की सेबा
	তুম দেশ কী সেওয়া
(>	
(10)	আপনি ও্যানে
	आप वहाँ
	ভাপ ওয়হাঁ

1. (季)

ज- वंदेवित जानवातिर जारः। कितावें अलमारी में हैं। किजार्व जनमारी सें गाँत।

আ বইওলি হাতে আহে।
কিনাৰ চাগ দ দী।
কিতাবে হাগ মে হারি।

ই- বইগুলি টেবিলের ওপর আছে। কিনার্ট মঁজ ঘং हैं। কিতাবেঁ মেজ পর হায়ি।

प्ति-विश्वित क्रियांत्र ७ १व व्यक्ति। कितावें कुर्सी पर हैं। क्रिश्राद्यं कुर्मी शत शाँग्र।

७- यहेश्विम माणित श्रमत आहरू। कितामें जमीन पर हैं। किशार्व कमीन भत शाँत।

(♥)

অ- জানালাগুলি খোলা। ব্যিভ্ৰিদৰ্শ স্তুলী हैं। থিড়কিয়াঁ ঘুলী হায়ি। আ জানালাগুলি বন্ধ। खिड्कियाँ बंद हैं। খিডকিয়াঁ বন্দ হাাঁয়।

रे এটा মূখ। यह मुँह है। यह मूँह द्यांस।

ঈ এটা দাঁত। यह दाँत है। য়হ দাঁত হাায়।

উ এইটি হাত। यह हाथ है। য়হ হাথ হাায়।

2.

- একটি হাতে পাঁচটি আঙুল থাকে।
   एक हाथ में पाँच उँगलियाँ होती हैं।
   এক হাথ মেঁ পাঁচ উগলিয়াঁ হোতী হ্যায়।
- (ii) আঙুল হাতের মধ্যে আছে। তঁশলী हाथ में है। উগলী হাথ মেঁ হায়।
- (iii) ওটা বাড়ি। বह घर है। ওয়হ ঘর হাায়।

- (iv) वाष्ट्रिक तालात धारत । घर सड़क के किनारे हैं । घत সভক কে किनारत द्यात ।
- (v) ৰাড়ির ভিতর একটা ছেলে যাছে।
   মर के अंदर एक लड़का जा रहा है।
   মর কে অক্ষর এক লড়কা জা রহা হার।
- (vi) এটা তার ৰাড়ি।
  यह उसका घर है।
  য়হ উসকা হর হ্যায়।
- (vii) এটা গেলাস। यह गिलास है। য়হ গিলাস হ্যায়।
- (viii) গেলাসে ঠাণ্ডা জল আছে। দিলাম में उंडा पानी है। গিলাস মেঁ ঠণ্ডা পানী হ্যায়।
- (ix) জল গেলাসের মধ্যে জাছে।

  पানী गিলাল में है।

  পানী গিলাস মেঁ হ্যায়।
- (x) আমি ঠাণ্ডা জল খাই।
   দীঁ ঠন্ডা দানী দীলা হুঁ।
   ম্যাঁর ঠন্ডা পানী দীতা হুঁ।

- 3.
- (1) আমরা চোখ দিয়ে দেখি। हम आँख से देखते हैं। হম আঁখ সে দেখতে হাাঁয়।
- (2) আমরা পা দিয়ে চলি।
  हम पैरों से चलते हैं।
  হম প্যারোঁ সে চলতে হাাঁয়।
- (3) আমরা কান দিয়ে শুনি। हम कान से सुनते हैं। হম কান সে সুনতে হাাঁয়।
- (4) বইগুলি আলমারীর মধ্যে আছে। কিনাঝ अलमारी में हैं। কিতাবেঁ অলমারী মেঁ হাাঁয়।
- (5) আমরা মুখ দিয়ে বলি। हम मुँह से बोलते हैं। হম মুঁহ সে বোলতে হ্যাঁয়।
- (6) গ্রম জল খাওয়া ভাল।

  गरम पानी पीना अच्छा होता है।

  গ্রম পানী পীনা অচ্ছা হোতা হ্যায়।
- (7) ঠাণ্ডা জল দিয়ে স্নান করা ভাল। ঠন্ত पानी से स्नान करना अच्छा होता है। ঠণ্ডে পানী সে স্নান করনা অচ্ছা হোতা হাায়।

- (8) তুমি সন্ধ্যায় খেলো।
   বুদ शाम को खेलो।
   তুম শাম কো খেলো।
- (9) তুমি দেশের সেবা করো। तुम देश की सेवा करो। তুম দেশ কী সেওয়া করো।
- (10) আপনি ওখানে যাবেন না। সাম বাহাঁ ন জাহ্ছ। আপ ওয়হাঁ ন জাইএ।

17

তুই কে? বু কাঁন है? তু কোঁন হ্যায়?

তুমি কে? বুদ কাঁন हो? তুম কোঁন হো?

আমি ছাত্র। में विद्यार्थी/छात्र हूँ। ম্যাঁয় বিদ্যার্থী/ছাত্র হুঁ।

আমি মানুষ। मैं आदमी हूँ। ম্যাঁয় আদমী दूँ। এখানে দু 'জন লোক আছে। यहाँ दो आदमी हैं। যহাঁ দো আদমী হাাঁয়।

এদের মধ্যে একজন লমা। इनमें एक लंबा है। ইনমেঁ এক লম্বা হ্যায়।

ञनाजन (उँग्रि) । दूसरा व्यक्ति ठिगना है । দুসরা ব্যক্তি ঠিগনা হ্যায় ।

ইনার হাতে খবরের কাগজ আছে। হনক हाथ में अखबार है। ইনকে হাথ মেঁ অখবার হাায়।

ইনি আমাদের শিক্ষক। ये हमारे अध्यापक हैं। য়ে হমারে অধ্যাপক হাঁয়।

त्रामाना वर्जमान (सामान्य वर्तमान)

যায়

জানা/জানী हैं/জান हैं
জাতা/জাতী হ্যাঁয়/জাতে হ্যাঁয়

क्षभृशं वर्षभान (अपूर्ण वर्तमानः)

याहेरण्टह/यारक जा रहा है/जा रही है/जा रहे हैं जा वदा छात्र/का तही झात्र/का तट छाँत পঢ়ে ঘত্তনা ক্ট পঢ়তা হ্যায়

লেখে লিফেন্য ^{ক্ট} লিখতা হ্যায় পড়িতেছে/পড়ছে पढ़ रहा है পঢ় রহা হ্যায়

निचिट्डाह्य/निचटह लिख रहा है निच दश शास

আমি সিনেমা দেখি। मैं सिनेमा देखता हैं/देखती हूँ। भारत जिल्लामा मिथला हैं/सिथली हैं।

তুমি কি লিখছ? বুদ ক্যা লিজ रहे/रही हो? তুম ক্যা লিখ রহে/রহী হোং

ভূমি কার সঙ্গে কথা বলছ? নুম কিন্দক সাথ ৰাল হঠ/হছী চাঁ? ভূম কিসকে সাথ বোল হহে/বহী হো?

त्म ष्राह्मात्मः। वह सो रहा/रही है। ७.सट त्मा तटा/तटी द्यार।

शकी উড़ाहा। पंची उड़ रहे हैं। शक्षी উড उट्ट शाँग। বাবা! ওটা কি? দিনানী! वह क्या है? পিতাঞী! ওয়হ ক্যা **হ্যায়**?

ওটা জাহাজ। বह जहाज है। ওয়হ জহাজ হ্যায়।

জাহাজ সমৃদ্রে চলে। जहाज समुद्र में चलता है। জহাজ সমৃদ্র মেঁ চলতা হ্যায়।

এই ভাহাজটি বড়। यह जहाज बड़ा है। য়হ ভহাজ বড়া হ্যায়।

ছোটো জাহাজও হয়। छोटा जहाज भी होता है। ছোটা জহাজ ভী হোতা হ্যায়।

জাহাজে পতাক। উড়ছে। जहाज पर झंडा लहरा रहा है। জহাজ পর ঝণ্ডা লহরা রহা হ্যায়।

সে পোতাধ্যক্ষ। বह कप्तान है। ওয়হ কপ্তান হ্যায়।

পোতাধ্যক্ষ জাহাজ চালায়। কদান সহাস चलাता है। কপ্তান জহাজ চলাতা হ্যায়।

19

এইটি গঙ্গানদী। यह गंगा नदी है। ग्रह গঙ্গা নদী হ্যায়।

গঙ্গা পবিত্র নদী। गंगा नदी पवित्र है। গঙ্গা নদী পবিত্র হ্যায়।

लात्क शङ्गा नमीरिक ञ्चान करते । लोग गंगा नदी में स्नान करते हैं। लोश शङ्गा नमी हमें ञ्चान करहिक शाँग्र।

গঙ্গা হিমালয় পর্বত থেকে নির্গত হয়। गंगा हिमालय पर्वत से निकलती है। গঙ্গা হিমালয় পর্বত সে নিকলতী হ্যায়।

গঙ্গা নদীর ধারে অনেক বিখ্যাত তীর্থস্থান আছে। गंगा नदी के किनारे कई प्रसिद्ध तीर्थस्थान हैं। গঙ্গা নদী কে কিনারে কঈ প্রসিদ্ধ তীর্থস্থান হ্যাঁয়। গঙ্গা এলাহাবাদে যমুনা নদীতে মিলিত হয়। गंगा इलाहाबाद में यमुना नदी में मिलती है। গঙ্গা ইলাহাবাদ মেঁ য়মুনা নদী মেঁ মিলতী হ্যায়।

গঙ্গা বঙ্গোপসাগরে মিলিত হয়। गंगा नदी बंगाल की खाड़ी में मिलती है। গঙ্গা নদী বঙ্গাল কী খাড়ী মেঁ মিলতী হাায়।

20

এটি চারাগাছ। यह पौधा है। য়হ পৌধা হ্যায়।

এটি ফুল। यह फूल है। ग्रह कुल शाग्र।

চারাগাছে ফুল থাকে। पौधे में फूल होते हैं। পৌধে মেঁ ফুল হোতে হাাঁয়।

এটি লতা। यह लता है। য়হ লতা হ্যায়।

লতাতেও ফুল থাকে। লানা में भी फूल होते हैं। লতা মেঁ ভী ফুল হোতে হ্যাঁয়। स्न সून्धत द्यः। फूल सुंदर होते हैं। स्न সুन्धत ट्याट द्याँत।

গোলাপের ফুল খুব সুন্দর गुलाब का फूल बहुत सुंदर है। গুলাব का ফুল বছত সুন্দর গ্রায়।

भन्न भूमा पूर्व मूख्य रहा। कमल का फूल भी सुंदर होता है। कमन का यून जी मूख्य (राजा शाह)।

ফুলে সুগন্ধ থাকে। জুলাঁ में सुगंध है। ফুলোঁ মেঁ সুগন্ধ হ্যায়।

यून (शटक यथु भावता यात । फूलों से शहद मिलता है । कुलों (अ भट्ट भिनाजा द्यारा ।

মধু মিষ্টি হয়। হার্হ্ব দীতা রोনা है। শহদ মীঠা হোতা হ্যার।

এটা আমার বাগান। यह मेरा खगी वा है। য়হ মেরা বগীচা হ্যার। বাগানের মাঝখানে এটা পুকুর আছে। बगीचे के बीच में तालाब है। বগীচে কে বীচ মেঁ ক তালাব হাায়।

পুকুরের জল পরিস্কার হয়। तालाब का पानी साफ होता है। তালাব কা পানী সাফ হোতা হাায়।

याधि द्वाक हाता शास्त्र कन निर्दे । में रोज पोधों को पानी देता हूँ । भाषा द्वाक (भार्यों दका भानी एनठा हैं।

21

এটি গরু। यह गाय है। য়হ গায় হায়ে।

शकत कार्ष्ट এकठा वाष्ट्रतक खार्ट्छ। गाय के पास एक बछड़ा भी है। शार रक शाप्त এक वष्ट्छा ভी द्यारा।

গরু দূধ দেয়। गाय दूध देती है। গায় দূধ দেতী হ্যায়।

शकत मूथ प्रामा इयः। गाय का दूध सफेद होता है। शाय का मूथ प्रत्यम (हाजा द्यायः। গৰুর দুধ মিষ্টি হয়। गाय का दूध मीठा होता है। গায় কা দুধ মীঠা হোতা হ্যায়।

গরুর দুধ তাড়াতাড়ি হজম হয়ে যায়। गाय का दूध जल्दी पच जाता है। গায় কা দূধ জলদী পচ জাতা হ্যায়।

দূধ থেকে দই, মাখন,ঘী, ঘোল, পনীর ইত্যাদি তৈরি করা হয়। दूध से दही, मक्खन, घी, मट्ठा, पनीर आदि बनाते हैं। দূধ সে দহী, মক্খন, ঘী, মট্ঠা, পনীর আদি বনাতে হাঁয়।

গৰুর দুধ স্বাস্থের পক্ষে খুব ভাল। गाय का दूध स्वास्थ्य के लिए बहुत अच्छा होता है। গায় কা দুধ স্বাস্থ্য কে লিয়ে বহুত অচ্ছা হোতা হ্যায়।

তুমি রোজ গরুর দুধ খাও এবং স্বাস্থ্যবান থাকো। নুদ रोज गाय का दूध पीओ और स्वस्थ रहो। তুম রোজ গায় কা দুধ পীও ঔর স্বস্থু রহো।

এটি মোষ। यह भैंस है। য়হ ভাঁাস হ্যায়।

त्भाष७ मू४ (मग्न । भैंस भी दूध देती है । ङ्यांत्र डी मू४ (मडी शाग्न । মোষের দৃধ গাঁত হয়। भैंस का दूध भारी होता है। ভাাস का দৃধ ভারী হোতা হ্যায়।

22

कृ स्थात कुम्हार कृ म्हार

কুমোর কলসী তৈরি করে। কুদ্ধাং ঘড়া बनाता है। কুম্হার ঘড়া বনাতা হ্যায়।

সে মাটি দিয়ে কলসী তৈরি করে। বह দিহ্टী से घड़ा बनाता है। ওবহ মিটি সে ঘড়া বনাতা হ্যায়।

पश्चि दर्जी पश्ची

দৰ্জি কাপড় সেলাই কৰে। বৰ্জী কঘড়া মীনা है /মিলনা है। দৰ্জী কপড়া সীতা হ্যায় / সিলতা হ্যার।

সে জামা সেলাই করছে।
নঙ্গ কমীজ মী /মিল হয় है।
ওয়হ কমীজ সী / সিল রহা হ্যায়।

রাজ মিক্ত্রী বাজ / মিক্সী রাজ / মিক্ত্রী

ताक भिद्यी वाष्ट्रि टेंग्टित करत। राज (मिस्त्री) घर बनाता है। ताक (मिद्यी) घत बनाजा शांत।

বাড়ি বানানোর জন্য মাটি, ইঁট, চুন, সিমেন্ট, কাঠ ইত্যাদির প্রয়োজন। घर बनाने के लिए मिट्टी, ईंट, चूना, सीमेंट, लकड़ी आदि चाहिए। ঘর বনানে কে লিএ মিট্টী, স্টট, চুনা, সিমেন্ট, লকড়ী আদি চাহিএ।

মুডোর অনুষ্ঠ বঢ়ন্দ

ছুতোর কাঠের জিনিসপত্র তৈরি করে। बढ़ई लकड़ी का सामान बनाता है। বঢ়ঈ লকড়ী কা সামান বনাতা হ্যায়।

ছুতোর কাঠের পুতৃল / খেলনা তৈরি করছে। बढ़ई कठपुतली / खिलौने बना रहा है। বঢ়ঈ কঠপুতলী / খিলৌনে বনা রহা হ্যায়। ম্বর্ণকার ম্বুনার সুনার

यर्गकात (সानात शराना टेंडित करत । सुनार सोने के गहने बनाता है । भूनात (भारन एक शहरन बनाडा शारा ।

कर्भकात लुहार लुहात

কর্মকার লোহার জিনিসপত্র তৈরি করে। লুहাर লोहे का सामान बनाता है। লুহার লোহে কা সামান কনাতা হ্যায়।

भाशतामात्त. ∕होकिमात पहरेदार ⁄चौकीदार

পাহারাদার বাড়ি দেখাশুনা করে। पहरेदार घर की रखवाली करता है। পহরেদার ঘর কী রখওয়ালী করতা হ্যায়।

23

সে একজন ছাত্ৰ। বাহ ভাস है। ওয়হ ছাত্ৰ হ্যায়।

७त नाम भश्कत । उसका नाम शंकर है। উসকা नाम भश्कत शास । भःकत ऋटल পट्छ। शंकर स्कूल में पढ़ता है। भःकत ऋज ८में পঢ়তা হ্যায়।

সে বাংলা, হিন্দী, ইংরেজি, বিজ্ঞান ইত্যাদি বিষয় পড়ে। বह बंगला, हिंदी, अंग्रेजी, विज्ञान आदि विषय पढ़ता है। ওয়হ বংগলা, হিন্দী, অংরেজী, বিজ্ঞান আদি বিষয় পঢ়তা হ্যায়।

हैनि मिकक। ये अध्यापक हैं। ख़ अधाशक शांग्र।

শিক্ষক শংকরকে গণিত পড়ান।
अध्यापक शंकर को गणित पढ़ाते हैं।
অধ্যাপক শংকর কো গণিত পঢ়াতে হাাঁয়।

भश्कत त्वाज शाफ़ि करत ऋत्न यात्र। शंकर रोज गाड़ी से स्कूल जाता है। भश्कत त्वाज शाफ़ी भ्रा ऋन जाठा शात्र।

ওর সঙ্গে ওর ছোটো ভাইও যায়। उसके साथ उसका छोटा भाई भी जाता है। উসকে সাথ উসকা ছোটা ভাঈ ভী জাতা হ্যায়।

রমা শংকরের বোন। रमा शंकर की बहन है। রমা শংকর কী বহন হ্যায়। त्रभा गश्करतत छटत वर्ष । रमा शंकर से बड़ी है । तभा गश्कत छ वर्षी छात्र ।

नःकत तमात क्रांत (शि)। शंकर रमा से छोटा है। गःकत तमा त्म (शि) शांत्र।

माश्करतत वयम भरतत (15) बह्त । शंकर की उम्र पंद्रह (15) साल है। माश्कर की উच्च शंक्षर (15) मांग शाह ।

तमात वराञ कृष्णि (20) वस्त । रमा की उम्र बीस (20) साल है। तमा की উच वीज (20) ञान शांत।

তিনজন একই গাড়িতে কুলে বার। तीनों एक ही गाड़ी में स्कूल जाते हैं। তীনোঁ এক হী গাড়ী মেঁ কুল জাতে হাাঁর।

প্রকা পত্র - 3

- 1. ছवि দেখে উত্তর দিন :-
- এটা কি?
   বह क्या है?
   इंट क्या शांश?

- (2) জাহাজে কি উড়ছে? জहাজ पर क्या लहरा रहा है? জহাজ পর ক্যা লহরা রহা হ্যায়?
- (3) পোতাধ্যক্ষ কি করে ? ক'বোন क्या करता है ? কপ্তান ক্যা করতা হ্যায় ?
- (4) এশুলি কি? ये क्या हैं? য়ে ক্যা হ্যাঁয়?

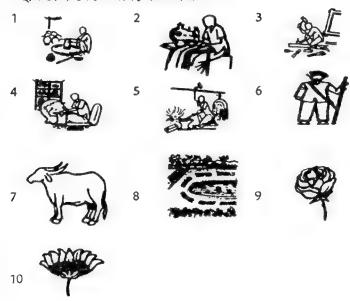

- (5) চারাগাছে কি থাকে? पौधों में क्या होते हैं? লৌধোঁ মেঁ ক্যা হোতে হ্যাঁয়?
- (6) यून (थर्क कि भाउ शा या श फूलों से क्या मिलता है? यूटनों (त्र का। भिन्न छ। छ। श
- (7) भर्भू कि तकम रखः? शहद कैसा होता है? भट्टम टैकमा ट्रांका ट्यांबर
- (8) গরু কি দেয়? गाय क्या देती है? গায় ক্যা দেতী হায়?

- (9) मूर्यत तश रक्यम श्य ? दूध का रंग कैसा होता है? मूथ का तश रक्या शांवा शांव?
- (10) पूर्य थिएक कि कि रैंछित इस? दूध से क्या-क्या बनता है? पूर्व (अ क्या-क्या क्ना ट्यांस?
- (11) গরুর কাছে কি আছে? गाय के पास क्या है? গায় কে পাস ক্যা হ্যায়?

2. ছবিগুলি দেখে বাক্যগঠন করুন ঃ-

3.	वाकार्थान भ्रान करून :-
(1)	শিক্ষক ছাত্রকে গণিত अध्यापक ভাঙ্গ को गणित অধ্যাপক ছাত্র কো গণিত
(2)	भारकत तमात क्रांकर रमा से भारकत तमा क्र
(3)	রাজমিস্ত্রী বাড়ি रাज/मिस्त्री मकान রাজ/মিস্ত্রী মকান
(4)	মোষও দুধ भैंस भी दूध ভ্যাঁস ভী দৃধ
(5)	তুমি রোজ গরুর দুধ নুদ रोज गाय का दूध তুম রোজ গায় কা দুধ
(6)	বাড়ি তৈরি করার জন্য মাটি, চুন, ইট ঘং ৰনান ক লিए मिट्टी, चুনা, ईंट ঘর বনানে কে লিএ মিট্টী, চুনা, ঈট
(7)	ছুতোর কাঠের পুতৃল মব্রুই কঠপুতলী

(8)	धह दिगना धग्नर ठिशना
(9)	গঙ্গা নদী পবিত্র गंगा नदी पवित्र গঙ্গা নদী পবিত্র
(10)	গরুর দুধ স্বাস্থ্যের শক্তে गाय का दूध स्वास्थ्य के लिए গায় का দুধ স্বাস্থ্য কে निএ
4.	शत्रा ननीत मयस्त शाँठि वाका निश्न। गंगा नदी के बारे में पाँच वाक्य लिखिए। शत्रा नमी रक वास्त साँ शाँठ वाका निधित।
	উত্তর পত্র – 3
1. (1)	এটি জাহাজ। यह जहाज है। য়হ জহাজ হ্যায়।
(2)	জাহাজে পতাকা উড়ছে। সहাস पर झंडा लहरा रहा है। জহাজ পর থতা লহরা রহা হ্যায়।
(3)	পোতাধ্যক্ষ জাহাজ চালায়। কব্যান সহাজ चলানা है। কপ্তান জহাজ চলাতা হ্যায়।

- (4) এওলি চারাগাছ।ये पौधे हैं।য়ে গৌধে হ্যাঁয়।
- চারাগাছে ফুল থাকে।
   पौधों में फूझ होते हैं।
   পৌধোঁ মেঁ ফুল হোতে হাাঁয়।
- (6) यृन (थरक मधु भाषता यात्र। फूलों से शहद मिलता है। यृःलां त्र भद्म मिनजा द्यात्र।
- (7) মধু মিষ্টি হয়।शहद मीठा होता है।শহদ মীঠা হোতা হায়।
- (8) গ্ৰুফ দুধ দেয়।गाय दूध देती है।গায় দৃধ দেকী হ্যায়।
- (9) मृद्धत तर भाषा द्य । दूध का रंग सफेद है । पृक्ष का तर भटकप शांव ।
- (10) पूर्य (थरक पर्डे, भायन, घी, भनीत रेंजांनि रेंजित रहा। दूध से दही, मक्खन, घी, पनीर आदि बनता है। पूर्य (म पर्डी, मक्यन, घी, भनीत जानि वनजा रहाह।

(11) গরুর কাছে একটা বাছুড় আছে। गाय के पास एक बछड़ा है। গায় কে পাস এক বছড়া হ্যায়।

2.

- (2) দজি কাপড় সেলাই করে। বর্जी कपड़ा सिलता है। দর্জী কপড়া সিলতা হ্যায়।
- (4) अर्थकांत সোনাत गंग्रना टेंक्टिकटत। सुनार सोने के गहने बनाता है। जुनात সোনে কে गंर्ट्स वनांठा शांग्र।
- (5) কর্মকার লোহার জিনিসপত্র তৈরি করে। লুहার লোই की चीजें बनाता है। লুহার লোহে কী চীজেঁ বনাতা হ্যায়।
- (6) পাহারাদার/চৌকিদার বাড়ির দেখাশুনা করে।
  पहरेदार/चौकीदार घर की रखवाली करता है।
  পহরেদার/চৌকিদার ঘর কী রখওয়ালী করতা হ্যায়।

- (7) মোষও দুধ দেয়।
   भैंस भी दूध देती है।
   ভাাঁস ভী দুধ দেতী হ্যায়।
- (8) পুকুরের জল পরিষ্কার। तालाब का पानी साफ है। তালাব কা পানী সাফ হ্যায়।
- (9) এটা গোলাপের ফুল।यह गुलाब का फूल है।য়হ গুলাব কা ফুল হ্যায়।
- (10) এটা পদ্ম ফুল। यह कमल का फूल है। यह कमल का ফুল হ্যায়।

3.

- শিক্ষক ছাত্রকে গণিত পড়ান।
   अध्यापक छात्र को गणित पढ़ाते हैं।
   অধ্যাপক ছাত্র কো গণিত পঢ়াতে হাাঁয়।
- (2) শংকর রমার চেয়ে ছোট। शंकर रमा से छोटा है। শংকর রমা সে ছোটা হ্যায়।
- (3) রাজমিস্ত্রী বাড়ি তৈরি করে। रাज/দিस্त्री मकान बनाता है। রাজ/মিস্ত্রী মকান বনাতা হ্যায়।

- (5) তুমি রোজ গরুর দুধ খাও। तुम रोज गाय का दूध पीओ। তুম রোজ গায় কা দুধ দীও।
- (6) বাড়ি তৈরির জন্য মাটি, চুন, ইট ইত্যাদির প্রয়োজন। ঘর জনান के लিए मिट्टी, चুনা, ईट, आदि चाहिए। ঘর বনানে কে লিএ মিটী, চুনা, ঈট, আদি চাহিএ।
- (7) ছুতোর কাঠের পুতুল তৈরি করে। অর্ব্ কতपुतली बनाता है। বঢ়ঈ কঠপুতলী বনাতা হ্যায়।
- (৪) সে বেঁটে লোক।
   বছ তিশনা আবদী है।
   ওয়হ ঠিগনা আদমী হ্যায়।
- (५) গঙ্গা নদী পবিত্র নদী।
   गंगा नदी पवित्र नदी है।
   গঙ্গা নদী পবিত্র নদী হ্যায়।
- (10) शक्त नृथ चाट्यांत शट्य छान। गाय का दूध स्वास्थ्य के लिए अच्छा है। शांत्र का नृथ खाद्या दक निरंश खाछा शांत्र।

- 4.
- (1) গঙ্গা নদী হিমালয় পর্বত থেকে নির্গত হয়। गंगा नदी हिमालय पर्वत से निकलती है। গঙ্গা নদী হিমালয় পর্বত সে নিকলতী হ্যায়।
- (2) গঙ্গা পবিত্র নদী।गंगा पवित्र नदी है।গঙ্গা পবিত্র নদী হ্যায়।
- (3) গঙ্গা নদীর ধারে অনেক পবিত্র তীর্থস্থান আছে। गंगा नदी के किनारे कई पवित्र तीर्थ स्थल हैं। গঙ্গা নদী কে কিনারে কঈ পবিত্র তীর্থস্থল হ্যাঁয়।
- (4) लात्क शका मिर्गाट क्षान करत । लोग गंगा नदी में स्नान करते हैं। लोश शका निमें स्नान करटा शाँग ।
- (5) গঙ্গা নদী বঙ্গোপসাগরে মিলিত হয়।
  गंगा नदी बंगाल की खाड़ी में मिलती है।
  গঙ্গা নদী বংগাল কী খাড়ী মেঁ মিলতী হায়।

24

গোপাল আমার বন্ধু। गोपाल मेरा दोस्त है। গোপাল মেরা দোস্ত হ্যায়। এটা গোপালের বাড়ি। यह गोपाल का घर है। यহ গোপাল का घत शांय।

গোপালের বাড়িতে দশটি কামরা আছে। गोपाल के घर में दस कमरे हैं। গোপাল কে घत মেঁ দস কমরে হাঁয়।

ওর মধ্যে ছ'টি বড় এবং চারটি ছোট কামরা আছে। उसमें छह कमरे बड़े और चार कमरे छोटे हैं। উসমেঁ ছহ কমরে বড়ে ঔর চার কমরে ছোটে হার্ম।

বাড়ির কাছে একটি সুন্দর বাগান আছে। ঘर के पास एक सुंदर बगीचा है। ঘর কে পাস এক সুন্দর বগীচা হ্যায়।

বাগানে অনেক রকমের গাছ ও চারাগাছ আছে। बगीचे में कई प्रकार के पेड़ और पौधे हैं। বগীচে মেঁ কঈ প্রকার কে পেড় ঔর পৌধে হাাঁয়।

বাগানটি সবুজে ভরা। बगीचा हरा-भरा है। বগীচা হরা ভরা হ্যায়।

वांशात्नत এक कांनाय क्यां आहि। बगीचे के एक कोने में कुओं है। वशीरा क এक कांत्र में कुंआ शाय। उि थूव গভीत। वह बहुत गहरा है। अग्नट वहुठ गहता शाग्न।

ওতে ভর্তি জ্বল। उसमें पानी भरा है। উসমেঁ পানী ভরা হ্যায়।

ये प्रत्या, शांभान ठातांशाष्ट्र जन पिट्छ। वह देखों, गोपाल पौधों में पानी दे रहा है। छत्रद प्रत्या, शांभान लोट्यों ट्यें भानी प्र तदा द्यांत्र।

গোপালের বাবা ফুল তুলছেন। गोपाल के पिताजी फूल तोड़ रहे हैं। গোপাল কে পিতাজী ফুল তোড় রহে হাাঁয়।

চলুন, আমরাও ওখানে চলি। चलिए, हम भी वहाँ चलें। চলিএ, হম ভী ওয়হাঁ চলেঁ।

এটা আমাদের দেশ। यह हमारा देश है। য়হ হমারা দেশ হ্যায়।

आभारतत रात्मत नाम छात्रछ। हमारे देश का नाम भारत है। इमारत राम का नाम छात्रछ द्याय।

25

ভারত আমাদের মাতৃত্মি। भাरत हमारी मातृभूमि है। ভারত হমারী মাতৃত্মি হ্যার।

आभारित रिमा थूव वर्ष । हमारा देश बहुत बड़ा है। हभाता रिमा वहुत वर्षा द्यारा।

ভারতের উত্তর দিকে হিমালয় পর্বত আছে। भारत की उत्तर दिशा में हिमालय पर्वत है। ভারত কী উত্তর দিশা মেঁ হিমালয় পর্বত হ্যায়।

ভারতের পূর্বে, দক্ষিণে এবং পশ্চিমে তিন দিকেই সমুদ্র আছে। भारत की पूर्व, दक्षिण, पश्चिम तीनों दिशाओं में समुद्र है। ভারত কী পূর্ব, দক্ষিণ, পশ্চিম তীনোঁ দিশায়োঁ মেঁ সমুদ্র হ্যায়।

ভারতে লোকে অনেক রকমের ভাষা বলে। भारत में लोग कई भाषाएँ बोलते हैं। ভারত মেঁ লোগ কঈ ভাষাএঁ বোলতে হ্যাঁয়?

आभि वाश्ना वनि। मैं बंगला बोलता हूँ। भारत वश्यना (वानजा हैं।

আমাদের দেশে হিন্দীভাষী লোকের সংখ্যা অধিক। हमारे देश में हिंदी बोलने वालों की संख्या अधिक है। হমারে দেশ মেঁ হিন্দী বোলনে ওয়ালোঁ কী সংখ্যা অধিক হ্যায়। हिनी आभारत सम्मर्क धारा । हिंदी हमारी संपर्क भाषा है। हिनी रुमारी साम्राह्म धारा १९१म ।

পূর্ব ভারতে বাংলা, অসমিয়া, উড়িয়া ভাষ। বলা হয়।

पূর্বী भাरत में बंगला, असमिया, ओड़िया आदि भाषाएँ बोली जाती हैं।

পূর্বী ভারত মেঁ বংগলা, অসমিয়া, ওড়িয়া আদি ভাষাএঁ বোলী
জাতী হ্যাঁয়।

আমাদের দেশে অনেক রাজ্য আছে। हमारे देश में कई राज्य हैं। হমারে দেশ মেঁ কঈ রাজ্য হাাঁর।

अशास्त्र कृषक अधिक। यहाँ किसान अधिक हैं। यहाँ किमान अधिक शौरा।

তাঁরা জমিতে কাজ করে। ने खेतों में कान करते हैं। ওয়ে বেজোঁ নেঁ কান করতে হাাঁর।

ভারা গ্রামে থাকে। बे गाँबों में रहते हैं। ওয়ে গাঁওয়োঁ মেঁ রহতে হ্যাঁয়।

আমাদের দেশে অনেক নদী প্রবাহিত হয়। हमारे देश में कई नदियाँ बहती हैं। হমারে দেশ মেঁ কঈ নদিয়াঁ বহতী হাাঁয়। ওদের মধ্যে গঙ্গা সব থেকে বড় নদী। उनमें गंगा बहुत बड़ी नदी है। উনমেঁ গঙ্গা বহুত বড়ী নদী হ্যায়।

পশ্চিম বঙ্গে হুগলী (গঙ্গা) নদী সব থেকে বড় নদী। पश्चिम बंगाल में हुगली (गंगा) नदी बड़ी नदी है। পশ্চিম বংগাল মেঁ হুগলী (গঙ্গা) নদী বড়ী নদী হ্যায়।

আমাদের নিজের দেশের সেবা করা উচিত। हमें अपने देश की सेवा करनी चाहिए। হুমেঁ অপনে দেশ কী সেওয়া করনী চাহিএ।

 शूर, এकবচন
 खी, এकবচন/বছবচন
 বছবচন (পুং)

 बोलने वाला
 बोलने वाली
 बोलने वाले

 पढ़ने वाला
 पढ़ने वाली
 पढ़ने वाले

 गाने वाला
 गाने वाली
 गाने वाले

লক্ষ্য করুনঃ-

करना चाहिए लिखना चाहिए पढ़ना चाहिए दौड़ना चाहिए आना चाहिए गाना चाहिए चाहिए नहीं चाहिए नहीं बोलना चाहिए नहीं जाना चाहिए

26

আমি এবং আমার বন্ধু আজ সন্ধ্যায় দার্জিলিং যাচ্ছি। मैं और मेरे दोस्त आज शाम को दार्जिलिंग जा रहे हैं। ম্যাঁয় ঔর মেরে দোস্ত আজ শাম কো দার্জিলিং জা রহে হ্যাঁয়। আমরা ওখানে দার্জিলিং মেলে যাব। हम वहाँ दार्जिलिंग मेल से जाएँगे। হম ওয়হাঁ দার্জিলিং মেল সে জাওঁগে।

রেলগাড়ি আটটায় ছাড়বে। বৈলगাড়ী आठ बजे छूटेगी। রেলগাড়ী আঠ বজে ছুটেগী।

আমি ঠীক সাড়ে সাতটায় সেঁশন পৌঁছাব।

मैं ठीक साढ़े सात बजे स्टेशन पहुँचूँगा।

ম্যাঁয় ঠীক সাঢ়ে সাত বজে স্টেশন পুইঁচুঁগা।

আমার বন্ধুও ঠীক সময়ে স্টেশনে পৌঁছাবে। मेरे दोस्त भी ठीक समय पर स्टेशन पहुँचेंगे। মেরে দোস্ত ভী ঠীক সময় পর স্টেশন পহঁচেঁগে।

আমরা রান্তার মাঝে শিলিগুড়ি থেকে ট্রেন বদলাব। हम रास्ते में शिलिगुड़ि से ट्रेन (रेलगाड़ी) बदलेंगे। হম রান্তে মেঁ শিলিগুড়ি সে ট্রেন (রেলগাড়ী) বদলেঁগে।

পাহাড়ের উপর যাবার জন্য বিশেষ রকমের ট্রেন আছে। पहाड़ के ऊपर जाने के लिए एक विशेष ट्रेन होती है। পাহাড় কে উপর জানে কে লিএ এক বিশেষ ট্রেন হোতী হ্যায়।

ताखार आमता जातक मृत्मत जारागा (मथव। रास्ते में हम अनेक सुंदर स्थान देखेंगे। तार्ख तमें इम जातक मृत्मत स्थान (मार्थेश)। আমরা কাল দশটায় ওখানে পৌঁছাব। हम लोग कल 10 बजे वहाँ पहुँचेंगे। হমলোগ কল 10 বজে ওয়হাঁ প্**ট্**টেগে।

ওখানে আমরা একটা হোটেলে থাকব। वहाँ हम एक होटल में रहेंगे। ওয়হাঁ হম এক হোটল মেঁ রহেঁগে।

তूমिও कि আমাদের সঙ্গে যাবে? क्या तुम भी हमारे साथ चलोगे? का। তুম ভী হমারে সাথ চলোগে?

না, আমার কাজ আছে। নর্চী, মুক্তা কাম है। নহী, মুঝে কাম হ্যায়।

আগামীবার আমি নিশ্চই আপনার সঙ্গে যাব।

में अगली बार जरूर आपके साथ चल्रैगा।

ম্যাঁয় অগলী বার জরুর আপকে সাথ চর্লুগা।

27

এটি ঘড়ি। यह घड़ी है। য়হ ঘড়ী হাায়।

এখন পাঁচটা বাজল। अब पाँच बजे हैं। অব পাঁচ বজে হ্যায়। এক ঘন্টা আগে চারটে বেজেছিল। एक घंटा पहले चार बजे थे। এক ঘন্টা পহলে চার বজে থে।

এক ঘন্টা পরে ছ'টা বাজবে। एक घंटा बाद छह बजेंगे। এক ঘন্টা বাদ ছহ বজেঙ্গে।

আমি ছ'টার সময় বেড়াতে যাব। মুঁ তত্ত্ব ৰজী ঘুদন জাজঁगা। ম্যাঁয় ছহ বজে ঘুমনে জাউগা।

আমার মা মন্দিরে যাবেন। मेरी माताजी मंदिर जाएँगी। মেরী মাতাজী মন্দির জায়েঁগী।

प्राभात त्वात्नताथ भात मत्त्र यात्व। मेरी बहनें भी माताजी के साथ जाएँगी। (भती वहत्नें जी भाजाजी तक माथ जाउँगी।

তুমি সন্ধ্যায় কোথায় যাবে? বুদ शाम को कहाँ जाओगे? তুম শাম কো কহাঁ জাতোগে?

আমি সন্ধ্যায় দোকানে যাব। मैं शाम को दुकान जाऊँगा। ম্যাঁয় শাম কো দুকান জাউঁগা। मिकात्न आभि वायात्क माश्या कतवः दुकान में मैं अपने पिताजी की मदद कारूँगाः मुकान (में माँग অপনে শিতাজी की महन कॐगः।

আমরা সাড়ে আটটায় ঘরে ফিরব। हम सब साढ़े आठ बजे घर लौटेंगे। হম সব সাঢ়ে আঠ বজে ঘর লৌটেঙো।

লক্ষ্য করুনঃ-

এক	সওয়া	দেড়
एक	सवा	डेढ
এক	সত্যা	দ্ৰেঢ়

পৌনে দুই	~~पूर~~ ि	সওয়া দুই
पौने दो	दो	सवा दो
পৌনে দো	্ল ~~া~~	সওয়া দো

আড়াই	পোনে তিন	তিন
ढाई	पौने तीन	तीन
ঢাঈ	পৌনে তীন	তীন

সওয়া তিন	সাড়ে তিন	পৌনে চার
सवा तीन	साढ़े तीन	पौने चार
স্থয়া তীন	সাড়ে তীন	পৌনে চার

পোয়া	অংধক
पाव	आधा
পাও	আধ!

ङिवशुर काम (भविष्यत काल)

বলব

বলব

বলবে

बोलूँगा

बोलूँगी

बोलेगा

বোলগা

বোলুগী

বোলেগা

আসব आऊँगा

আউগা

খেলৰে

খেলব

खोलेगा

खेलेंगे

বেলেগা

খেলেগৈ

লক্ষ্য করুনঃ-

আমি যাব

আমি যাব

में जाकैगा

में जाऊँगी

ম্যাঁয় জাউগা

মায় জাউগী

সে যাবে

সে (স্ত্রী) যাবে

वह जाएगा

वह जाएगी

ওয়হ জাএগা

ওয়হ জাএগী

তাঁরা যাবে

তাঁরা (স্ত্রী) যাবে

वे जाएँगे

वे जाएँगी

ওয়ে জাএঁগে

ওয়ে জার্এগী

আমরা যাব আমরা (স্ত্রী) যাব

हम जाएँगे हम जाएँगी হম জাওঁগে হম জাওঁগী

ष्ट्रिम यादव प्रमि यादव तुम जाओगे तुम जाओगी

তুম জায়োগে তুম জায়োগী

28

आभात नाभ नातायण है। मेरा नाम नारायण है। स्भिता नाभ नातायण द्याय।

আমি রোজ সকাল পাঁচটায় উঠি। मैं रोज सुबह पाँच बजे उठता हूँ। ম্যাঁয় রোজ সুবহ পাঁচ বজে উঠতা হুঁ।

তाরপর দাঁত পরিষ্কার করি। उसके बाद दाँत साफ करता हूँ। উসকে বাদ দাঁত সাফ করতা হুঁ।

তারপর ভগবানের প্রার্থনা করে আমি আটটা পর্যন্ত পড়াশুনা করি। उसके बाद ईश्वर की वंदना करके मैं आठ बजे तक अपना पाठ पढ़ता हूँ। উসকে বাদ ঈশ্বর কী বন্দনা করকে ম্যাঁয় আঠ বজে তক অপনা পাঠ পঢ়তা হুঁ।

আমার বাবা আমাকে সকালে সংস্কৃত পড়ান। मेरे पिताजी मुझे सुबह संस्कृत पढ़ाते हैं। মেরে পিতাজী মুঝে সুবহ সংস্কৃত পঢ়াতে হ্যাঁয়। তারপর ঠাণ্ডা জল দিয়ে আমি স্নান করি। उसके बाद मैं ठंडे पानी से नहाता हूँ। উসকে বাদ ম্যাঁয় ঠণ্ডে পানী সে নহাতা হুঁ।

স্নানের পর আমি খাবার খাই।
নहाने के बाद में भोजन करता हूँ।
নহানে কে বাদ ম্যাঁয় ভোজন করতা হুঁ।

খাবার খাওয়ার পর আমার বাবা আমাকে স্কুলে নিয়ে যান। भोजन करने के बाद मेरे पिताजी मुझे पाठशाला ले जाते हैं। ভোজন করনে কে বাদ মেরে পিতাজী মুঝে পাঠশালা লে জাতে হ্যাঁয়।

আমি স্কুলে দশটা থেকে পাঁচটা পর্যন্ত থাকি। मैं पाठशाला में दस बजे से पाँच बजे तक रहता हूँ। ম্যাঁয় পাঠশালা মোঁ দশ বজে সে পাঁচ বজে তক রহতা হুঁ।

আমি ওখানে লেখাপড়া করি ও খেলা করি।
में वहाँ पढ़ता, लिखता और खेलता हूँ।
ম্যাঁয় ওয়হাঁ পঢ়তা, লিখতা ঔর খেলতা হুঁ।

আমাদের মাঠ খুব বড়। हमारा मैदान बहुत बड़ा है। হমারা মৈদান বহুত বড়া হ্যায়।

আমরা ওখানে সন্ধ্যায় বল খেলি। हम लोग वहाँ शाम को गेंद खेलते हैं। হম লোগ ওয়হাঁ শাম কো গেঁদ খেলতে হ্যাঁয়। পোমি সন্ধ্যা ছটার বাড়ি ফিরে প্লান করি। মঁ স্থাদ জা ভৱ ৰজি ঘং আৰুং নৱানা हুঁ। ম্যাঁর শাম কো ছহ বজে ঘর আকর নহাতা হুঁ।

তারপর ভগবানের পূজো করে খাবার খাই। उसके बाद ईश्यर की वंदना करके भोजन करता हूँ। উসকে বাদ ঈশ্বর কী বন্দনা করকে ভোজন করতা टूँ।

আমি রাত্রি ন'টা পর্যন্ত পড়ি। में रात को नौ बजे तक पढ़ता हूँ। ম্যাঁয় রাত কো নৌ বজে তক পঢ়তা হুঁ।

আমি রোজ ঠিক সাড়ে ন'টায় শুই। मैं रोज ठीक साढ़े नौ बजे सोता हूँ। ম্যাঁয় রোজ ঠীক সাঢ়ে নৌ বজে সোতা হুঁ।

लका करूनः-

- (1) তারপর उसके बाद উসকে বাদ
- (2) শোওয়ার গর মান ক মাধ সোনে কে বাদ
- (3) স্নানের পর स्तान के बाद স্নান কে বাদ
- (4) পড़ाর পর पक्षने के बाद পঢ়নে কে বাদ

(5) আসার পর (১) পর আন ক ভাহ কাহ আনে কে বাদ বাদ

(7) এসে (8) **স্নান করে** আকর নহাকর মাকর নহাকর

(9) খেয়ে (10) গিয়ে আক্রম জাকর খাকর জাকর

29

সে দোকানদার। वह दुकानदार है। ওয়হ দুকানদার হ্যায়।

प्ताकानमात्र निष्कत प्ताकात्न वटम आरह। दुकानदार अपनी दुकान में बैठा है। मूकानमात अभनी मूकान भौ गांठा शांश।

তার দোকানে চারজন চাকব কাজ করে। उसकी दुकान में चार नौकर काम करते हैं। উসকী দুকান মেঁ চার নোকর কাম করতে হারি। সে তাদের মাইনে দেয়। বह उनको वेतन देता है। ওয়হ উনকো ওয়েতন দেতা হ্যায়।

তার দোকানে সমস্ত রকমের জিনিসপত্র পাওয়া যায়। उसकी दुकान में सब तरह का सामान मिलता है। উসকী দুকান মেঁ সব তরহ কা সামান মিলতা হ্যায়।

এখানে চাল, ডাল, তেঁতুল, গুড় ইত্যাদি পাওয়া যায়। यहाँ चावल, दाल, इमली, गुड़ आदि मिलता है। য়হাঁ চাওয়ল, দাল, ইমলী, গুড় আদি মিলতা হ্যায়।

দোকানটি খুব পরিষ্কার। दुकान बहुत साफ है। দুকান বহুত সাফ হ্যায়।

সমস্ত কৰ্মচারী সঠিক সময়ে আসে। सब कर्मचारी ठीक समय पर आते हैं। সব কৰ্মচারী ঠীক সময় পর আতে হাাঁয়।

তাঁরা তাদের কাজ ভালভাবে করে। वे अपना काम ठीक तरह से करते हैं। ওয়ে অপনা কাম ঠীক তরহ সে করতে হ্যাঁয়।

पाकानमात भवात भएन (श्वर्भाष्ट्रक वावरात करतन। दुकानदार सबसे प्रेम का व्यवहार करता है। मुकानमात भवरभ (श्वर्भ का वावरात कराण शास। সে উচিত দামে জিনিসপত্র বিক্রী করে। वह सही दाम पर सामान बेचता है। ওয়হ সহী দাম পর সামান বেচতা হ্যায়।

এজন্য তার দোকানে সর্বদা ভিড় থাকে। इसलिए उसकी दुकान में हमेशा बड़ी भीड़ रहती है। ইসলিএ উসকী দুকান মেঁ হমেশা বড়ী ভীড় রহতী হ্যায়।

30

ওই দেখো, আকাশে সূর্য চমকাচ্ছে। वह देखो, आसमान में सूरज चमक रहा है। ওয়হ দেখো, আসমান মেঁ সূরজ চমক রহা হ্যায়।

সূর্য দিনে চমকায় রাত্রে লুকিয়ে যায়। মুকো বিন में चमकता है, रात को छिप जाता है। সূরজ দিন মেঁ চমকতা হ্যায়, রাত কো ছিপ জাতা হ্যায়।

সূর্য সকালে পূর্ব দিকে উদিত হয়, সন্ধ্যায় পশ্চিমে অস্ত যায়। सूरज सुबह पूरब से निकलता है, शाम को पश्चिम में डूबता है। সূরজ সুবহ পূরব সে নিকলতা হ্যায়, শাম কো পশ্চিম মেঁ ডুবতা হ্যায়।

मूनूत रिकां भूर्य ठिक आभारित भाषात ७१८त थारक। दोपहर को सूर्य ठीक हमारे सिर के ऊपर रहता है। रिमान्टर को भूर्य ठीक स्भारत भित्र रिक स्नित तरुठा छाउँ। भृत्यंत तथ्य शवय दय। सूरज की किरणें गर्म होती हैं। भृतक की कित्ता गर्भ (दाठी टार्रेस)

সূর্য আমাদের আলো দেয়। सूरज हमें प्रकाश देता है। সূরজ হর্মে প্রকাশ দেতা হ্যায়।

সূর্যের আলোকে রোদ বলা হয়। মুকো কা प्रकाश धूप कहलाता है। সুরজ কা প্রকাশ ধূপ কহলাতা হ্যায়:

যদি সূর্যের আলো না থাকে তবে আমরা বাঁচতে পারব না। अगर सूरज का प्रकाश न हो तो हम जिंदा नहीं रह सकते। অগর সূরজ কা প্রকাশ ন হো তো হম জিন্দা নহী রহ সকতে।

원회 의명 - 4

ছবি দেখে প্রশ্নওলির উত্তর দিনঃ-

(1) তোমার দেশের নাম কি? নুদ্ধার বিয় কা নাম ফ্র্যা है? তুমহারে দেশ কা নাম ক্যা হাায়?

(2) ভারতের উত্তরে কি আছে? भारत के उत्तर में क्या है? ভারত কে উত্তর মেঁ ক্যা হ্যায়?

- (3) जातराज्य थाना गिरक कि आरक ? भारत की अन्य दिशाओं में क्या है ? जावज की थाना मिनादााँ औं क्या काश श
- (4) धामात्मद्र इक्ट शक्त काशा कि १ हमारी संवर्ध धाला क्या है ? इसाही प्राच्या काम काम का का
- (5) **जूबि कि जाश बन !**सुम कॉन-सी भाषा बोलते हो !
  जूब कॉन-शी जाबा खानए दा ह
- (6) श्रायारमत रमरनात नयरहरा बड़ भमी रकामि? हमारे देश की सबसे बड़ी नदी कौन-सी है? हबारत रमन की नवरन बड़ी ममी रकाम-भी हम्हर
- (7) পূর্ব ভারতের ভাবা কি?
  पूर्वी भारत की भावाएँ कौन-सी हैं?
  পূর্বী ভারত কী ভাষাওঁ কৌন-সী হ্যাঁর?

2. (ক)পূৰণ কৰুল ঃ-

হেবেটি লঙ্জা সদ্ভকা

(प्र माँउ वह दाँत अग्रट माँउ	
তারপরে সে তমক ভাব বহ উসকে বাদ ওয়হ তাকে তার বাবা	
उसको उसके पिताजी''''' উসকো উসকে পিতাজী	
এখন ছেলেটি अब লভ়কা অব লড়কা	
	0

(খ) উত্তর দিন

एटलिंधि ऋटल कि कतरह? लड़का स्कूल में क्या कर रहा है? लड़का ऋल भ्रें का। कत तरा शांत्र?

এখন ক'টা বাজে? সৰু কিনন ৰजे हैं? অব কিতনে বজে হ্যাঁয়?

ছেলেটি কি করছে? লঙ্কা ক্যা কর হো है? লডকা ক্যা কর রহা হ্যায়?

(গ) পূরণ করুন ঃ-

ছেলেটি রাত ন'টা পর্যন্ত নিজের লঙ্কা रাत को नौ बजे तक अपना লড়কা রাত কো নৌ বজে তক অপনা

সে সাড়ে নটা বह साढ़े नौ बजे ওয়হ সাঢ়ে নৌ বজে

3. नि	দ্মনিখিত শব্দ	र्भनद्द भा	के स्थान	া ,খ ৰ	ब्हा ल्ल
9	রণ করুল :-				
(1)	গভীর गहरा গহবা	(2)	ভর্তি শ্যা ভরা	(3)	সব্কে ভরা हरे - भरे হরে-ভরে
(4)	কোণায় কান দ কোনে হেৰ্য	(5)	অবশাই সংগ্র জন্তুর	(6)	বিশেষ জ্ঞান খাস
(7)	ঠিক বীক ঠীক	(8)	वाहर बाहर वाहर		खारग पहले भइरम
10)	পরে বাব বাদ				
(1)	আমরা ছটার हम छह बजे হম হহ বজে	******	E	ाने जाते	है।
(2)	वाशास्त्र '''' बगीचे के'''' वशीक दव'''		ं कुआँ र	1	

(3)	সে খাবার	স্কুলে যায়	1
	वह खाने के	पाठशाला उ	नाता है।
	ওয়হ খানে কে	পাঠশালা ব	দ্রাতা হ্যায়।
(4)	আমি আপনার সঙ্গে	দার্জিলিং	যাব।
	में आपके साथ	दार्जिलिंग	जाऊँगा।
	ম্যায় আপকে সাথ…	मा र्ङिनिः	ক্রাউগা।
(5)	ওই কুয়াটি খুব		
	वह कुआँ बहुत''''		
	ওয়হ কুআঁ বহুত		
(6)	কুয়াতে জল	আহে।	
	कुएँ में पानी	61	
	কুর্ত্ত মেঁ পানী	হ্যায়।	
(7)	পাহাড়ে চড়ার জন্য এ	্যক্টি	্যাড়ি আছে।
	पहाड़ पर चढ़ने के वि	लए एक	'''गाड़ी है।
		লিএ এক	_
(8)	এক ঘন্টা	····· তুমি কো থা য় ছিবে	ন ?
	एक मंटे	····तुम कहाँ मे१	
		তুম কহাঁ থে?	
(9)	নে	অভিনয় এখানে আ	দবে ৷
	वह	'आठ बज यहाँ आएग	FI
		আঠ বজে য়হা আ	
		107	

(10) চারাগাছগুলি হয়। पौथे होते हैं। শৌধে হোতে হ্যাঁয়।

4. বাক্যণ্ডলিকে সংযুক্ত করুনঃ-

- (1) पाकानमात पाकात दुकानदार दुकान में मुकानमात मुकान (में
- (2) জিনিসপত্র পাওয়া যায়।
   चीजें मिलती हैं।
   চীজেঁ মিলতী হাায়।
- প্রমপূর্বক ব্যবহার করে।
   प्रेम प्रवक्ति व्यवहार करता है।
   প্রমপূর্বক ব্যবহার করতা হ্যায়।
- (5) ওই দোকানে সমন্ত রকমের उस दुकान में सब तरह की উস দুকান মোঁ সব তরহ কী

- (6) উচিত দামে পাওয়া যায়। सही दाम पर मिलती हैं। সহী দাম পর মিলতী হ্যাঁয়।
- (7) কর্মচারী নিজেদের কাজ কর্মঘারী अपना-अपना काम কর্মচারী অপনা অপনা কাম
- (8) কাজ করে। काम करते हैं। কাম করতে হাাঁয়।
- (10) মাইনে দেয়। वेतन देता है। ওয়েতন দেতা হ্যায়।
- (11) দোকানদার সবার সঙ্গে दुकानदार सबसे দুকানদার সবসে
- (12) খুব পরিষ্কার। बहुत साफ है। বহুত সাফ হ্যায়।

- (13) ওই দোকানে চারজন কর্মচারী उस दुकान में चार कर्मचारी উস দুকান মেঁ চার কর্মচারী
- (14) ভाলভাবে করে। ठीक तरह से करते हैं। ठीक তরহ সে করতে হ্যাঁয়।
- (15) দোকানদার কর্মচারীদের বুকানবার কর্মচারিয়োঁ কা দুকানদার কর্মচারিয়োঁ কো
- (16) বসে আছে। ৰীবা है। বৈঠা হ্যায়।
- (17) ওই দোকানে সব সময় उस दुकान में हमेशा উস দুকান মেঁ হমেশা
- (18) দোকানে যাব। दुकान जाऊँगा। দুকান জাউঁগা।
- (19) তার দোকানে জিনিসপত্র उसकी दुकान में चीजें উসকী দুকান মোঁ চীজেঁ

- (20) ভীড় আছে। भीड़ रहती है। ভীড় রহতী হ্যায়।
- (5) সূর্যের সম্বন্ধে পাঁচটি বাক্য লিখুন ঃ-মূর্য के बारे में पाँच वाक्य लिखिए।

এই প্রশ্নের উত্তর নেই। পাঠ সংখ্যা 30-এর ভিত্তিতে উত্তর লিখুন।

উত্তর পত্র - 4

- আমাদের দেশের নাম ভারত।
   मेरे देश का नाम भारत है।
   মেরে দেশ কা নাম ভারত হ্যায়।
- ভারতের উত্তরে হিমালয় আছে।
   भारत के उत्तर में हिमालय है।
   ভারত কে উত্তর মেঁ হিমালয় হাায়।
- (3) ভারতের অন্য দিকে সমুদ্র আছে। भारत की अन्य दिशाओं में समुद्र हैं। ভারত কী অন্য দিশায়োঁ মেঁ সমুদ্র হ্যাঁয়।
- (4) हिन्दी आभारतत ताष्ट्रणावा। हमारी राष्ट्रभावा हिंदी है। इभाती ताष्ट्रणावा हिन्दी शास।
- (5) আমি বাংলা বলি।
  मैं बंगला बोलता हूँ।
  ग्राँग्र वश्वना বোলতা दूँ।
- (6) शका आभारमत रमर्गत अवराज्य वर्ष नमी। हमारे देश की सबसे बड़ी नदी गंगा है। रभारत रमग की अवराज वर्षी नमी शका शांस।

(7) পূর্ব ভারতের ভাষা হল অসমিয়া, উড়িয়া ও বাংলা। पূর্লা भारत की भाषाएँ असिमया, उङ्ग्रिया और बंगला हैं। পূর্বী ভারত কী ভাষাএঁ অসমিয়া, উড়িয়া, ঔর বংগলা হ্যাঁয়।

2. (本)

एडलिंग प्रकाल उट्टे। लड़का सुबह उठता है। लड़का मुक्ट छेठेला छाउँ।

সে দাঁত পরিষ্কার করে। বह বাঁন साफ करता है। ওয়হ দাঁত সাফ করতা হ্যায়।

তারপরে সে ঈশ্বরের বন্দনা করে। उसके बाद वह ईश्वर की वंदना करता है। উসকে বাদ ওয়হ ঈশ্বর কী বন্দনা করতা হ্যায়।

তাকে তার বাবা পাঠ পড়ান। उसको उसके पिताजी पाठ पढ़ाते हैं। উসকো উসকে পিতাজী পাঠ পঢ়াতে হ্যাঁয়।

এখন ছেলেটি খাবার খায়। अब লভ্কা भोजन करता है। অব লড়কা ভোজন করতা হ্যায়। সে कूलि याट्यः। वह पाठशाला जा रहा है। ७.ग्रट भाठभाना जा तटा द्यारा।

(খ) ছেলেটি স্কুলে পাঠ পড়ছে। লঙ্কা स्कूल में पाठ पढ़ रहा है। লডকা স্কুল মেঁ পাঠ পঢ় রহা হ্যায়।

> এখন পাঁচটা বাজে। अब पाँच बजे हैं। অব পাঁচ বজে হাাঁয়।

হেলেটি মাঠে খেলছে। লভ্কা मैदान में खेल रहा है। লড়কা মৈদান মেঁ খেল রহা হ্যায়।

(গ) ছেলেটি রাত ন'টা পর্যন্ত নিজের পাঠ পড়ে। লঙ্কা रাत को नौ बजे तक अपना पाठ पढ़ता है। লড়কা রাত কো নৌ বজে তক অপনা পাঠ পঢ়তা হ্যায়।

> সে সাড়ে ন টায় শোয়। वह साढ़े नौ बजे सोता है। ওয়হ সাঢ়ে নৌ বজে সোতা হ্যায়।

3. বাকাওলির এবং শব্দওলির ক্রম নিম্নপ্রকার হবে

বাক্য সংখ্যা	উচিত শব্দ সংখ্যা	
1	8	
2	4	
3	10	
4	5	
5	1	
6	2	
7	6	
8	9	
9	7	
10	3	
দৃটি বাক্যাং	শকে নিম্নলিখিত ভাবে মিলিত করা	যেতে পারে।
116	52 312 11	4 196

7.....14 13......8 9......18 15......10 17....20

4.

গোপাল! এসো এই আমার বাড়ি। गोपाल आओ, यह मेरा घर है। গোপাল আও, ইয়হ মেরা ঘর হ্যায়।

তুমি কোথায় থেকে আসছ? নুদ कहाँ से आ रहे हो? তুম কহাঁ সে আর রহে হো?

আমি ডাক ঘর থেকে আসছি। में डाकघर से आ रहा हूँ। ग्राँग्र ডाकघत সে আ तदा दूँ।

এখন তুমি কোথায় যাচছ? अब तुम कहाँ जा रहे हो? অব তুম কহাঁ জা রহে হো?

আমি পুস্তকালয়ের দিকে যাচ্ছি। मैं पुस्तकालय की ओर जा रहा हूँ। ম্যাঁয় পুস্তকালয় কী ওর জা রহা दूँ।

কিন্তু আজ যেয়ো না, এসো আমরা বাগানে বেড়াতে যাই। किंतु आज मत जाओ, आओ हम बगीचे में घूमने चलें। কিন্তু আজ মত যাও, আও হম বগীচে মেঁ ঘূমনে চলেঁ। ও শেখর, তোমার বাবা কোথায়? हे शेखर, तुम्हारे पिताजी कहाँ हैं? হে শেখর, তুম্হারে পিতাজী কহাঁ হ্যাঁয়?

তिনि ভিতরে রামায়ণ পড়ছেন। वे अंदर रामायण पढ़ रहे हैं। ওয়ে অন্দর রামায়ণ পঢ় রহে হ্যাঁয়।

তোমার মা কোথায়? বুদ্ধাरী माँ कहाँ है? তুম্হারী মাঁ কহাঁ হ্যায়?

आभात भा ताना कतरून। मेरी माँ खाना बना रही है। ८भती भाँ थाना वना तरी द्यांत्र।

শেখর, তোমার ছোট বোন কোথায়? शेखर तुम्हारी छोटी बहन कहाँ है? শেখর তুম্হারী ছোটী বহন কহাঁ হ্যায়?

আমার ছোট বোন বাগানে খেলছে। मेरी छोटी बहन बगीचे में खेल रही है। মেরী ছোটী বহন বগীচে মেঁ খেল রহী হ্যায়। তাহার সঙ্গে তাহার বন্ধুগুলিও খেলছে। उसके साथ उसकी सहेलियाँ भी खेल रही हैं। উসকে সাথ উসকী সহেলিয়াঁ ভী খেল রহী হাাঁয়।

শেশর, তোমার ছোট ভাই গোপী কোথায়? शेखर, तुम्हारा छोटा भाई गोपी कहाँ है? শেশর, তুমহারা ছোটা ভাঈ গোপী কহাঁ হ্যায়?

ওই দেখো, সে নিজের রুম পরিষ্কার করছে। বह देखो, वह अपना कमरा साफ कर रहा है। ওয়হ দেখো, ওয়হ অপনা কমরা সাফ কর রহা হ্যায়।

গোপান্স এসো, দেরি হল, কিছুক্ষণের জন্য বাগানে ঘুরে আসি। गोपाल आओ, देर हो गई, कुछ क्षणों के लिए बगीचे में घूम आएँ। গোপান্স আও, দের হো গঈ, কুছ ক্ষণোঁ কে লিএ বগীচে মেঁ ঘুম আয়োঁ।

মনে রাখুন ঃ-

আমরা শুধু ভাত খাই। हम केवल चावल खाते हैं। হম কেওয়ল চাওয়ল খাতে হাাঁয়।

তুই রাল্লাই কর। বু জ্ঞানা ही बना। তু খানা হী বনা। ছেলেরা পেন দিয়েই লেখে। লঙ্ক पेन से ही लिखते हैं। লড়কে পেন সে হী লিখতে হাাঁয়।

আমি ও সে ও

 मैं भी
 वह भी

 ম্যাঁয় ভী
 ওয়হ ভী

 एवं/এবং
 खेल/খেল

রাম এবং সীতা। राम और सीता। রাম আওর সীতা।

हान, डान এवং नून। चावल, दाल और नमक। हाउँद्रन, मान, खाउँद्र नमक।

সৃচনা - 'এবং' এর অনুবাদ হিন্দীতে 'और' হয়।

32

এই টি হাসপাতাল। यह अस्पताल है। য়হ অস্পতাল হ্যায়।

७३ (मत्था, क्रिता चाम्राह् । वह देखो, रोगी आ रहे हैं । ७ यह (मत्था, त्रांगी चा त्रह शुँग्र । ডাক্তার তাঁর সঙ্গে ভাল ব্যবহার করছেন। ভাঁক্তা তনক साथ अच्छा व्यवहार कर रहे हैं। ডাক্টর উনকে সাথ অচ্ছা ব্যবহার কর রহে হাাঁয়।

ডান্ডার তাঁর রোগের ব্যাপারে জিজ্ঞাসা করছেন। ভাঁক্তার তানক रोग के संबंध में पूछताछ कर रहे हैं। ডাক্টর উনকে রোগ কে সম্বন্ধ মেঁ পুছতাছ কর রহে হ্যাঁয়।

আবার তাঁদের পরীক্ষা করছেন। দিম বনকা जाँच कर रहे हैं। ফির উনকী জাঁচ কর রহে হাাঁয়।

তিনি রুগিদের ভাল করে চিকিৎসা করেন। वे रोगियों का भलीभाँति इलाज करते हैं। ওয়ে রোগিয়োঁ কা ভলীভাঁতি ইলাজ করতে হাাঁয়।

তিনি তাদের ঔষধও দেন। वे उनको दवाई भी देते हैं। ওয়ে উনকো দওয়াঈ ভী দেতে হ্যাঁয়।

এই হাসপাতালে রুগিদের থাকার ভাল ব্যবস্থা আছে। इस अस्पताल में रोगियों के रहने की अच्छी व्यवस्था है। ইস অস্পতাল মেঁ রোগিয়োঁ কে রহনে কী অচ্ছী ব্যবস্থা হ্যায়। এখানে রুগিদের ঔষধ, খাবার, বিনা পয়সায় দেওয়া হয়। यहाँ रोगियों को दवाई, खाना, मुफ्त दिया जाता है। য়হাঁ রোগিয়োঁ কো দওয়াঈ, খানা, মুফ্ত দিয়া জাতা হ্যায়।

রুগি এখানে স্বাস্থ্যলাভ করে তাড়াতাড়ি নিজের বাড়ি ফিরে যায়। रोगी यहाँ स्वास्थ्य लाभ करके शीघ्र अपने घर चला जाता है। রোগী যহাঁ স্বাস্থ্যলাভ করকে শীঘ্র অপনে ঘর চলা জাতা হ্যায়।

মনে রাখুন ঃ-

- া ভাক্তার ভাঁক্তরে ভাঁকর
   া বৈদ্য বিব্
   বিব্
   বির্
   বির
   বির
- (II) আমি নিজের কাজ করি।

  मैं अपना काम करता हूँ।

  ম্যাঁয় অপনা কাম করতা হুঁ।

সে নিজের বাড়িতে থাকে।

वह अपने घर में रहता है।

ওয়হ অপনে ঘর মেঁ রহতা হাায়।

সে (স্ত্রী) নিজের কাজ করে। বह अपना काम करती है। ওয়হ অপনা কাম করতী হ্যায়। আমরা নিজের দেশে থাকি। हम अपने देश में रहते हैं। হম অপনে দেশ মেঁ রহতে হ্যাঁয়।

তুই নিজের বাড়ি যা। নু अपने घर जा। তৃ অপনে ঘর জা।

তুমি নিজের কাজ করো। तुम अपना काम करो। তুম অপনা কাম করো।

আপনি নিজের বাড়ি কখন যাবেন? আप अपने घर कब जाएँगे? আপ অপনে ঘর কব জায়েঁগে?

সে নিজের কাজ নিজে করে। वह अपना काम खुद करता है। ওয়হ অপনা কাম খুদ করতা হ্যায়।

তিনি নিজের গ্রামে যাবেন। वे अपने गाँव जाएँगे। ওয়ে অপনে গাঁও জায়েঁগে।

বাংলায় 'নিজের' জন্য হিন্দীতে 'अपना' হয়।

33

আমি একজন গ্রামবাসী।
मैं एक ग्रामवासी हूँ। (मैं एक ग्रामीण हूँ।)
ম্যাঁয় এক গ্রামওয়াসী হুঁ। (ম্যাঁয় এক গ্রামীণ হুঁ।)

आभात शास्मित नाम तामभूत। मेरे गाँव का नाम रामपुर है। स्मारत गाँउ का नाम तामभूत छाउँ।

গ্রামের জীবন খুব সরল। गाँव का जीवन बहुत सरल है। গাঁও কা জীবন বহুত সরল হ্যায়।

গ্রামে পরিষ্কার জল এবং বাতাস পাওয়া যায়। गाँव में स्वच्छ पानी एवं हवा मिलती है। গাঁও মেঁ স্বচ্ছ পানী এবং হওয়া মিলতী হ্যায়।

আমার গ্রামটি ছোট। मेरा गाँव छोटा है। মেরা গাঁও ছোটা হাায়।

এখানে তিনশ বাড়ি আছে। यहाँ तीन सौ घर हैं। यहाँ তীন সৌ घत হাাঁয়। এখানকার লোক অধিকাংশ কৃষক। यहाँ के अधिकांश लोग किसान हैं। য়হাঁ কে অধিকাংশ লোগ কিসান হ্যাঁয়।

তাহারা মাঠে কাজ করে। वे खेत में काम करते हैं। ওয়ে খেত মেঁ কাম করতে হ্যাঁয়।

কৃষকরা পরিশ্রমী হয়। কিমান मेहनती होते हैं। কিসান মেহনতী হোতে হাাঁয়।

অধিকাংশ লোক গ্রামে থাকে। अधिकांश लोग गाँवों में रहते हैं। অধিকাংশ লোগ গাঁও মেঁ রহতে হ্যাঁয়।

তাহারা দরিদ্র, কিন্তু সরল। वे दरिद्र हैं, फिर भी सरल हैं। ওয়ে দরিদ্র হ্যাঁয়, ফির ভী সরল হ্যাঁয়।

গ্রামের লোক ভাল। गाँव के लोग अच्छे होते हैं। গাঁও কে লোগ অচ্ছে হোতে হাাঁয়।

লক্ষ্য করুন :-

গ্রামের লোক गाँव के लोग গাঁও কে লোগ वाफ़ित शक्न घर की गायें घत की शादाँ

গ্রামবাসী ग्रामीण গ্রামীণ वाफ़ित शांनिष्ठ शक्न भर की पाली हुई गायें घत की शांनी स्त्र शांदाँ

वाशात्मत शाह बगीचे के पेड़ वशीक क (भड़ বাগানের পোঁতা গাছ ৰণীৰ में लगाए पेड़ বগীচে মেঁ লগায়ে পেড়

७খानकात वहाँ का ७ग्नटाँ का সেখানে বারা থাকে জা বहाँ रहते हैं জো ওরহাঁ রহতে হ্যাঁর

অধিকাংশ <mark>সঘিকাং</mark>গ অধিকাংশ

ভারতের অধিকাংশ লোক হিন্দী বলে। भাरत के अधिकांश लोग हिंदी बोलते हैं। ভারত কে অধিকাংশ লোগ হিন্দী বোলতে হাাঁয়। (স একজন শ্রমিক। वह एक मजदूर है। ওয়হ এক মজদুর হ্যায়।

তার নাম বিভাস। उसका नाम विभास है। উসকা নাম বিভাস হ্যায়।

ওকে সৰ্বাই বিভাস বলে ডাকে। उसको सब विभास कहकर पुकारते हैं। উসকো সব বিভাস কহকর পুকারতে হ্যাঁয়।

সে কারখানায় কাজ করে। বह কায়্যোন में काम करता है। ওয়হ কারখানে মেঁ কাম করতা হ্যায়।

७.त पूर्णि वाका। उसके दो बच्चे हैं। উসকে দো वटक शाँग्र।

বিভাসের স্ত্রীর নাম লক্ষ্মী। विभास की पत्नी का नाम लक्ष्मी है। বিভাস কী পত্নী কা নাম লক্ষমী হ্যায়।

সেও (স্ত্রী) খেটে খায়। वह भी परिश्रम करके खाती है। ওয়হ ভী পরিশ্রম করকে খাতী হ্যায়। সে ঘরে ঝাঁট দেয়। वह कमरे में झाडू लगाती है। ওয়হ কমরে মেঁ ঝাডু লগাতী হ্যায়।

विভाস সারা দিন মেশিনে কাজ করে। विभास सारा दिन मशीन पर काम करता है। विভাস সারা দিন মশীন পর কাম করতা হ্যায়।

সে বিকালে বাড়ি कितে ছেলেলের সঙ্গে খেলা করে। वह शाम को घर लौटकर बच्चों के साथ खेलता है। ওয়হ শাম কো ঘর শৌটকর বজে কৈ সাথ খেলতা হ্যায়।

विভাসের জীবন খুব শান্ত। विभास का जीवन बहुत शांत है। विভাস का जीवग्रन वहुত শান্ত হ্যায়।

लका ताबून ३-

সারা দেশ দেশভর সারা জীবন सारा देश देश भर जीवन भर সারা দেশ দেশভর জীওয়ন ভর

সারা দিনখাটা শ্রমিক दिन भर मजदूरी करना मजदूर দিন ভর মজদূরী করনা মজদূর कृष्वजी মোটরগাড়ীতে যাচ্ছেন। कृष्णजी मोटरगाड़ी में जा रहे हैं। कृष्वजी মোটরগাড়ী মেঁ जा तट হ্যাঁর।

िक्त दिन्न थरा स्टिन्न वास्क्त। वे रेलवे स्टेशन जा रहे हैं। अस्य दिनअस्य स्टिन्न जा तस्य याँत।

এইটি রেল স্টেশন। यह रेलवे स्टेशन है। यह রেলওরে স্টেশন হাায়।

এখন আটটা বা**জে।** সৰু সাত ৰজী **हैं।** অব আঠ বজে হ্যাঁর।

সাড়ে আটটায় ট্রেন ছাড়ে। মাট, পাত ৰজি টুন ছুবনী है। সাড়ে আঠ বজে ট্রেন ছুটতী হ্যায়।

এই দেখো, কৃষ্ণজী <u>মোটর</u> থেকে নেমে সেঁলানের ভীতর যাচ্ছেন। देखो, कृष्णजी <u>कार</u> से उतरकर स्टेशन के अंदर जा रहे हैं। দেখো, কৃষ্ণজী <u>কার</u> সে উতরকর সেঁলন কে অন্দর জা রহে হাাঁয়। এইটি প্রতীক্ষালয়। यह प्रतीक्षालय है। য়হ প্রতীক্ষালয় হ্যায়।

স্টেশনে পুরুষ এবং মহিলাদের জন্য আলাদা প্রতীক্ষালয় থাকে। स्टेशन पर पुरुष एवं महिलाओं के लिए अलग-अलग प्रतीक्षालय हैं। স্টেশন পর পুরুষ এবং মহিলাওঁ কে লিএ অলগ-অলগ প্রতীক্ষালয় হ্যাঁয়।

(जॅमांत ज्यातक लाक द्वांतात ज्यालका कत्रहा। स्टेशन पर कई लोग ट्रेन का इंतजार कर रहे हैं। (जॅम्मन शत कने लाश द्वांन का देखजात कत त्रद्र शाँग।

ট্রেন এসে গেল। টুন আ गई। ট্রেন আ গঈ।

किंडू लांक धुँन थिएक नामस्न। कुछ लोग ट्रेन से उत्तर रहे हैं। कुछ लोग धुँन भ छेठत तट टााँम।

কিছু লোক ট্রেনে উঠছেন। কুন্ত লोग ट्रेन में चढ़ रहे हैं। কুছ লোগ ট্রেন মেঁ চঢ় রহে হ্যাঁয়। कृष्डकी विकिव किनाइन। कृष्णजी टिकट खरीद रहे हैं। कृष्डकी विकव बतीन तरह शाँग।

তিনি দিল্লি হয়ে কলকাতা যাবেন। वे दिल्ली होकर कोलकाता जाएँगे। ওয়ে দিল্লী হোকর কোলকাতা জারেঁগে।

এই যাত্রায় তার দুই দিন লাগবে। इस यात्रा में उनको दो दिन लगेंगे। ইস য়াত্রা মেঁ উনকো দো দিন লগেঁগে।

তিনি সঙ্গে একটি বান্ধ নিয়ে যাচ্ছেন। वे साथ में एक बॉक्स लेकर जा रहे हैं। ७८३ সাথ মেঁ এক বান্ধ লেকর জা রহে হাায়।

তিনি টেনে প্রথম শ্রেণীতে যাত্রা করেন। वे ट्रेन में प्रथम श्रेणी में यात्रा करते हैं। ওয়ে ট্রেন মেঁ প্রথম শ্রেণী মেঁ য়াত্রা করতে হ্যাঁয়।

 গার্ড এবং স্টেশন মাস্টার সিগনাল দিচ্ছেন। गार्ड और स्टेशन मास्टर सिगनल दे रहे हैं। গার্ড ঔর স্টেশন মাস্টর সিগনল দে রহে হ্যাঁয়।

যা দেখো, ট্রেনটি চলে গেল। লৌ, देखो ट्रेन छूट गई। লো, দেখো ট্রেন ছুট গঈ।

एउनिंग थीरत थीरत ठलरह। ट्रेन धीरे-धीरे चल रही है। एउन थीरत-थीरत ठल तटी छात्र।

এই বার ট্রেনটি দ্রুত গতিতে চলছে। अब ट्रेन तेज चल रही है। অব ট্রেন তেজ চল রহী হ্যায়।

যা! ট্ৰেনটি অদৃশ্য হয়ে গেল। লৌ, ट्रेन गायब हो गई। লো, ট্ৰেন গায়ব হো গঈ।

(1) लक्षा करून १- धर्ता - पकड़ना

সে ট্রেন ধরে। वह ट्रेन/गाड़ी पकड़ता है। ওয়হ ট্রেন/গাড়ী পকড়তা হ্যায়। বিড়াল ইঁদুর ধরে। बिल्ली चूहा पकड़ती है। বিশ্লী চুহা পকড়তী হ্যায়।

আমি এক মুঠো চাল দিচ্ছি। मैं एक मुट्ठी चाबल देता हूँ। মাাঁয় এক মুট্ঠী চাওয়ল দেতা হুঁ।

(2) शङ्क २७ शा - पसंद होना - शत्रक ट्यां

আমি আম পছদ করি। में आम पसंद करता हूँ। ম্যাঁয় আম পসন্দ করতা হুঁ।

তात গান আমাत খুবই পছন। उसका गाना (मुझे) बहुत पसंद है। উসকা গানা (মুঝে) বহুত পসন্দ হ্যায়।

তृমि की চा পছल कत ? तुम कौन−सी चाय पसंद करते हो ? তুম (कौनসी চায় পসল कतरट (टा ?

এই ট্রেনটি কলকাতা পৌঁছতে দুই দিন লাগবে।
इस ट्रेन को कोलकाता पहुँचने में दो दिन लगेंगे।
ইস ট্রেন কো কোলকাতা পর্বৃচনে মেঁ দো দিন লগেঁগে।

এই বাড়িটিকে তৈরি করতে তিন বছর লাগবে। इस मकान को बनाने में तीन वर्ष लगेंगे। ইস মকান কো বনানে মেঁ তীন বর্ষ লগেঁগে।

ওই স্কুলটি তৈরি করতে চার বছর লাগলো। उस स्कूल को बनाने में चार वर्ष लगे। উস স্কুল কো बनाনে মেঁ চার ওয়র্ব লগে।

लका करून :-

হিন্দিতে অতীত কালের ক্রিয়া কর্তার লিঙ্গ, ৰচন এবং পুরুষ অনুসারে পরিবর্তন হবে।

(वमन ३- जैसे :	এক বচন	বছ বচন	ন্ত্ৰা লৈঙ্গ
আসা	थाग्रा	আএ	আঈ/আঈ
आনা	आया	आए	आई/आई
যাওয়া	श्या	शदय	গয়ী/গয়ী
जाना	गया	गए	गई/गई
ভাকা	वृताशः	वृताय	वृत्राष्ट्रं/वृत्राष्ट्रं
बु लाना	बुलाया	बुलाए	युलाई/बुलाई

घृप्राह्मा	<i>(</i> ञाज्ञा	সোত্র	(সাঈ/ (फ्रांट्र)
सोना	सोया	सोए	सोई/सीई
हजा	ठना	চলে	ठनी/ उली
चलना	चला	चले	चली/ असी
(थला	খেলা	খেলে	(थनी) (अली
खेलना	खेला	खेले	खेली / खेली
दामा	হঁসা	হঁসে	हॅमी / इंजी
हँसना	हँसा	हँसे	हँसी / हंसी

भवाग्य - जी ताभ भवाग्य - रामजी।

অতীত কালে সকর্মক ক্রিয়ার অন্থিতি (লিঙ্গ-বচন পরিবর্তন) কর্মের সাথে হয়। (কত্রর সঙ্গে নয়)

শেখা (সকর্মক)	সীখা	সীখে	সীখী
	सीखा	सीखे	सीखी
ধরা (সকর্মক)	পকড়া	পকড়ে	পকড়ী
	पकड़ा	पकड़े	पकड़ी

প্রশ্ন পত্র - 5

পাঠ সংখ্যা 31 অনুসারে এই প্রশ্নের উত্তর দিন। উত্তরের জন্য আবশ্যক প্রমুখ সামনে দেওয়া আছে।

शृङकानग्/पुस्तकालय

 त्राभायण/रामायण

(3) তোমার মা কি করছেন? तुम्हारी माताजी क्या कर रही हैं? তুম্হারী মাতাজী ক্যা কর রহী হ্যাঁয়? খাবার/আনা

(4) তোমার ছোট ভাই কি করছে? तुम्हारा छोटा भाई क्या कर रहा है? তুম্হারা ছোটা ভাঈ ক্যা কর রহা হ্যায়? **भाग्वार्टे/सफाई**

(5) তোমার ছোট বোন कि कরছে? तुम्हारी छोटी बहन क्या कर रही है? তুম্হারী ছোটী বহন ক্যা কর রহী হ্যায়? (थना/खेलना

(1)	কৃষক কিমান কিমান	काम कर रहा है	1
(2)	গ্রামের জীবন শাঁব কা জীবর গাঁও কা জীওয়ন	1	(সরল/सरल)'''''
(3)	শ্রমিক দলবুর মজদূর	काम कर रहा है	
(4)	সে সন্ধ্যা বেলা লह शाम को ওয়হ শাম কো	खेलता है	1
(5)	3	त खूटती है।	স্ময়/आठ बजे)'''''

ৰন্ধনীতে দেওয়া শতগুলি দিয়ে বাকা প্রণ করুন।

- (6) आधि अप्रिक्ता कर्ति ((प्रिप्ततः / ट्रेन कर्रेस्तगाई। का) .... मैं इंतजार कर रहा हूँ। भारता इंखजार कर तहा हूँ।
- (7) তুমি কোন যাত্ৰা করবে? (শ্রেণীতে/ঙ্গ্রন্থা में) বুদ কিম যাত্রা করে हो?
  তুম কিস যাত্রা করতে হো?
- (8) जामि कनकाठा याण्टि। (पिद्धी इदत/दिल्ली होकर) में सोलकाता जा रहा हूँ।

  गाँत कानकाठा का तथा दूँ।
- 3. (জ) রূবিটি দেখে উত্তর দিন।

देश कि ? यह क्या है ? देसद का दास ?

जान्तात कि कतरहर ? डॉक्टर क्या कर रहे हैं ? जान्तेत कां। कत तरह शाँत ?

डॉक्टर रोगी को क्या दे रहे हैं? डॉक्टर रोगी को क्या दे रहे हैं? डॉक्टर तांशी को क्या प्र तट टाॉंग?

(च) পূर्व कक़न :-

হাসপাতালে রুগিদে			••••••	1	
अस्पताल में रोगियं	ों के रहने		1		
অস্পতাল মেঁ রোগি	গয়োঁ কে	রহনে		1	
সেখানে ক্লিদের'''		1			
वहाँ रोगियों को		1			
ওয়হাঁ রোগিয়োঁ বে	PI				
ডাক্তার রুগিদের স	সে ভাল	************	1		
डॉक्टर रोगियों के	साथ अच	ভা	•••••	1	
ডাক্টর রোগিয়োঁ বে	সাথ অ	矮		Ł	
ভাক্তার রুগিদের	• • • • • • • • • • • • • • • • • • • •	1			
डॉक्टर रोगियों को					
ডাক্টর রোগিয়োঁ বে	FI	1			
 ছবিটি দেখে বাক্য তৈরি ব 	कक्न १-				
- F. P. S.		44 44		T	
	2		3		
LANGE OF		A STATE OF THE STA		- TINE	
4	5		6	82	
				-	Þ
( ) ( ) ( ) ( ) ( ) ( )					

5-পাঠ 35 এর সাহায়ে নিম্নলিখিত প্রশ্নের উত্তর দিন।

(1) এটা কি? यह क्या है? ইয়ঽ ক্যা হাায়?

- (2) ওটা কি? বह क्या है? ওয়হ ক্যা হ্যায়?
- (3) এখানে মহিলা এবং পুরুষ কেন বসে আছে? यहाँ स्त्री-पुरुष क्यों बैठे हैं? ইয়হাঁ স্ত্রী-পুরুষ ক্যয়োঁ বৈঠে হাাঁয়?
- (4) किছু লোক कि कत्रहि? कुछ लोग क्या कर रहे हैं? कुছ लোগ का। कत त्रद्र शाँध?
- (5) এরা কি করছে? ये क्या कर रहे हैं? য়ে क्যा कत तट् शाँत?
- (6) ইনার হাতে কি আছে? इनके हाथ में क्या है? ইনকে হাথ মেঁ ক্যা হ্যায়?

(7) ইনি কে? ये कौन हैं? ইয়ে কৌন হায়ি?

- (8) এँडा कि कड़रहः? ये क्या कर रहे हैं ? टेरा का। कड़ बरट ट्रांगः?
- (9) গার্ড কি করছে?
  गार्ड क्या कर रहा है?
  গার্ড ক্যা কর রহা হ্যার?
- (10) এখন ট্রেনটি কি ছাড়বে? ক্যা এক ইন চুইগাঁ? ক্যা এব ট্রেন ছুটেগী?

উদ্ভব্ন পত্র - 5

٦.

- (1) यात्रि शृक्षकालस्त क्या त्यसानाम । में पुस्तकालय के लिए निकला। गाँव शृक्षकालस के निरस्न निकला।
- (2) আমার বাবা রামায়ণ পড়য়েন।
   मेरे पिताजी रामायण पढ रहे हैं।
   মেরে পিতাজী রামায়ণ পঢ় রহে হায়।
- (3) आप्रात प्राचात रेजित कतरह। मेरी माँ खाना बना रही है। (प्रती भी बाना कना तही हैं।स

- অামার ছোট ভাই ঘর পরিষ্কার করছে।
   मेरा छोटा भाई कमरा साफ कर रहा है।
   মেরা ছোটা ভাঈ কমরা সাফ কর রহা হ্যায়।
- (5) আমার ছোট বোন খেলছে। দेरी छोटी बहन खेल रही है। মেরী ছোটী বহন খেল রহী হাায়।

2.

- (1) भार्क/खेत में
- (2) अतन/सरल
- (3) कात्रथानाग्न/कारखाने में
- (4) वन/गेंद
- (5) আটটার সময় / সাত ৰজ
- (6) (ज्ञानत/रेलगाडी का
- (7) त्यनीराज/श्रेणी में
- (8) मिझी श्रां/दिल्ली होकर
- (क) এইটি হাসপাতাল।
   यह अस्पताल है।
   ইয়হ অস্পতাল হাায়।

ডाज्जात क्रिंगिएत िकिश्मा कतरस्म। डॉक्टर रोगियों का इलाज कर रहे हैं। ডाक्टत (तांशिरग्रां का टेलांज कत तरह ट्रांग्र।

ডाक्टात क्रिंगिपत्रक खेचध पिट्छ्न। डॉक्टर रोगियों को दवाई दे रहे हैं। ডाक्टर त्रांगिरयाँ का प्रथमित प्र तर्र ट्रांय।

(খ) হাসপাতালে রুগিদের থাকার ব্যবস্থা আছে। अस्पताल में रोगियों के रहने का इंतजाम है। অস্পতাল মেঁ রোগিয়োঁ কে রহনে কা ইন্ডজাম হ্যায়।

সেখানে রুগিদের বিনাপয়সায় ঔষধ দিচ্ছেন।
वहाँ रोगियों को मुफ्त दवाई दीजाती है।
ওয়হা রোগিয়োঁ কো মুফ্ত দওয়াঈ দীজাতী হ্যায়।

ডাক্তার রুগিদের সঙ্গে ভাল ব্যবহার 'করেন। ভাঁক্তে रोगियों के साथ अच्छा व्यवहार करते हैं। ডাক্টর রোগিয়োঁ কে সাথ অচ্ছা ব্যবহার করতে হ্যাঁয়।

जालात क्रिएततक एमथएक। डॉक्टर रोगियों को देख रहे हैं। जाकृत तांगितां का एमथ तरह शाँग।

4—(1) কৃষক মাঠে কাজ করছে।

किसान खेत में काम कर रहा है।

কিসান খেত মেঁ কাম কর রহা হ্যায়।

- (2) শ্রমিক কারখানায় কাজ করছে। मजदूर कारखाने में काम कर रहे हैं। মজদূর কারখানে মেঁ কাম কর রহে হাাঁয়।
- (3) ছেলেটি ঘর পরিষ্কার করছে। লঙ্কা কমরা মাদ কর বহা হ্যায়।
- (4) जाउनात क्लिक् भतीका कराइन। डॉक्टर रोगी की जाँच कर रहे हैं। जाङ्क ताशी की जाँठ कर तट शाँग।
- (5) এইটি একটি ভবন।

  यह भवन है।

  য়হ ভওয়ন হ্যায়।
- (6) একটি শিশু খেলছে।

  एक बच्चा खेल रहा है।

  এক বচ্চা খেল রহা হ্যায়।
- (7) একটি মেয়ে বই পড়ছে। एक লঙ্কা কিরাম पढ़ रही है। এক লড়কী কিতাব পঢ় রহী হ্যায়।
- (8) একটি ছেলে পেন দিয়ে লিখছে।

  एक लड़का पेन से लिख रहा है।

  এক লড়কা পেন সে লিখ রহা হ্যায়।

- 5-(1) ७ि तिलारिना। यह रेलवे स्टेशन है। इंग्रङ्खन७तः टिना शाग्र।
- (2) ওটা প্রতীক্ষালয়।লয় प्रतीक्षालय है।ওয়ঽ প্রতীক্ষালয় হ্যায়।
- (3) এখানে স্ত্রী এবং পুরুষ ট্রেনের প্রতীক্ষা করছেন।
  यहाँ पर स्त्री-पुरुष ट्रेन का इंतजार कर रहे हैं।
  ইয়হাঁ পর স্ত্রী-পুরুষ ট্রেন কা ইন্ডজার কর রহে হ্যাঁয়।
- (4) किছू लाक युन थिएक नामस्न। कुछ लोग ट्रेन से उत्तर रहे हैं। कुछ लाश युन स्म উठत त्रस्ट शाँग।
- (5) इति िंकिए किनएइन।
  ये टिकट खरीद रहे हैं।
  इरा िंकिए अतीम तर्र शाँस।
- (6) ইনার হাতে একটি বান্ধ আছে। ছনके हाथ में एक बक्स है। ইনকে হাথ মেঁ এক বঝাহাায়।
- (7) देनि (ग्रॅंगन भाग्ठीत। ये स्टेशन मास्टर हैं। देख (ग्रॅंगन भाग्ठेत द्याँत।

- (8) दैनि त्रिशनांच पिटाइन । ये सिगनल दे रहे हैं । देख त्रिशनच एन तट्ट शौंग्र ।
- (9) গার্ডসও সিগনাল দিচ্ছে। गार्ड भी सिगन्त दे रहा है। গার্ড ভী সিগনল দে রহা হ্যায়।
- (10) হ্যাঞ্ছখন ট্রেনটি ছাড়বে। हाँ,अब ट्रेन छूटेगी। হাাঁ,অব ট্রেন ছুটেগী।

36

গতকাল রবিবার ছিল। কল रबिवार था। কল রওয়িওয়ার থা।

এইজন্য গতকাল ছুটি ছিল। इसलिए कल खुट्टी थी। ইসলিয়ে কল ছুটটী থী।

আজ ছুটি নেই। आज छुट्टी नहीं है। আজ ছুটটী নহীঁ হ্যায়। কারণ আজ সোমবার। ক্যাঁকি आज सोमवार है। কিঁউকি আজ সোমওয়ার হ্যায়।

গতকাল বাজারের সব দোকান বন্ধ ছিল। কল बाजार में सब दुकानें बंद थीं। কল বাজার মেঁ সব দুকানেঁ বন্দ থী।

আমি গতকাল বাড়িতেই ছিলাম। में कल घर पर ही था। ম্যাঁয় কল ঘর পর হী থা।

গতকাল আমার বাড়িতে একটি উৎসব ছিল। কল मेरे घर में एक समारोह था। কল মেরে ঘর মেঁ এক সমারোহ থা।

উংসবে আমার কয়েকজন বন্ধু এসেছিলেন। समारोह में मेरे कुछ दोस्त आए थे। সমারোহ মেঁ মেরে কুছ দোস্ত আএ থে।

উৎসবে আমার মেয়ে গার্ন গাইল। समारोह में मेरी लड़की ने गाना गाया। সমারোহ মেঁ মেরী লড়কী নে গানা গায়া।

গানের পরে প্রীতি ভোজ ছিল। गाने के बाद दावत थी। গানে কে বাদ দাওয়ত প্রী। উৎসব রাত সাতটার সময় সমাপ্ত হল। समारोह रात के सात बजे खत्म हुआ। সমারোহ রাত কে সাত বজে খত্ম ছুআ।

भवांरे निष्कतं वािं कितन । सब अपने घर लौट गए। भव अपनि घत लाैं। गराः।

আসার পরে	পড়ার পরে		
आने के बाद	पढ़ने के बाद		
আনে কে বাদ	পঢ়নে কে বা		

যাওয়ার পরে	খাওয়ার পরে
जाने के बाद	खाने के बाद
জানে কে বাদ	খানে কে বাদ

শেষ হওয়ার পর	শোওয়ার পরে
खत्म होने के बाद	सोने के बाद
খত্ম হোনে কে বাদ	সোনে কে বাদ

স্নানের পরে	লেখার পরে
नहाने के बाद	लिखने के बाद
নহানে কে বাদ	লিখনে কে বাদ

বলার পরে	গাওয়ার পরে
बोलने के बाद	गाने के बाद
বোলনে কে বাদ	গানে কে বাদ

বাবা, আপনি কি পড়ছেন? पिताजी, आप क्या पढ़ रहे हैं? পিতাজী, আপ ক্যা পঢ় রহে হাাঁয়?

সুধা, তোমার দাদা চিঠি লিখেছে, সেটাই পড়ছি। सुधा, तुम्हारे भाई ने चिट्ठी लिखी है, उसे ही पढ़ रहा हूँ। সুধা, তুম্হারে ভাঈ নে চিট্ঠী লিখী হ্যায়,উসে হী পঢ় রহা হুঁ।

বাবা. চিঠি এক শহর থেকে অন্য শহরে কি করে আসে? দিনালী, चिट्ठी एक शहर से दूसरे शहर में कैसे आती है? পিতাজী, চিট্ঠী এক শহর সে দুসরে শহর মেঁ ক্যাসে আতী হ্যায়?

সুধা, প্রথমে আমরা ডাক ঘর থেকে কার্ড কিনি। सुधा, पहले हम डाकखाने से कार्ड खरीदते हैं। সুধা, পহলে হম ডাকখানে সে কার্ড খরীদতে হাাঁয়।

কার্ডে খবর লিখে তারপর প্রাপকের ঠিকানা লেখা হয়। কার্ভ पर समाचार লিखकर उसके बाद प्राप्तकर्ता का पता लिखा जाता है। কার্ড পর সমাচার লিখকর উসকে বাদ প্রাপ্তকর্তা কা পতা লিখা জাতা হাায়।

তারপরে কার্ড ডাকবা**ন্সে ফেলা হয়।** उसके बाद कार्ड लेटर**बाक्स में डाला जाता है।** উসকে বাদ কার্ড লেটরবা**ন্স** মেঁ ডালা জাতা হ্যায়।

ভাকের লোক ভাক বান্ধ থেকে ঠীক সময়ে ভাক নিয়ে যায়। ভাকজ্ঞান से आदमी लेटरबाक्स से ठीक समय पर डाक ले जाता है। ভাকখানে সে আদমী লেটরবাক্স সে ঠীক সময় পর ভাক লে জাতা হ্যায়। ডাকঘরে ঠিকানা দেখে মোহর লাগিয়ে রেল স্টেশনে পাঠানো হয়। ভাকজান में पता देखकर मुहर लगाकर रेलवे स्टेशन भेजा जाता है। ডাকখানে মেঁ পতা দেখকর মূহর লগাকর রেলওয়ে স্টেশন ভেজা জাতা হ্যায়।

ট্রেনে ডাক কামরা আলাদা থাকে। ट्रेन में डाक का डिब्बा अलग होता है। ট্রেন মেঁ ডাক কা ডিব্রা অলগ হোতা হ্যায়।

ভাকগাড়ি ডাক নিয়ে ষায়। ভাকगাড়ী ভাক লিক্য जाती है। ডাকগাড়ী ডাক লেক্য জাতী হ্যায়।

প্রত্যেক স্টেশনের ডাক আলাদা ব্যাগে ভরে রাখা হয়। प्रत्येक स्टेशन की डाक अलग थैले में भरकर रखी होती है। প্রত্যেক স্টেশন কী ডাক অলগ থৈলে মেঁ ভরকর রখী হোতী হ্যায়।

প্রত্যেক স্টেশন আসার পর সেখানকার ডাক সেখানে দিয়ে দেওয়া হয়। प्रत्येक स्टेशन आने पर वहाँ की डाक दे दी जाती है। প্রত্যেক স্টেশন আনে পর ওয়হাঁ কী ডাক দে দী জাতী হ্যায়।

তারপর ডাকের লোক সেই ডাককে ডাকঘরে নিয়ে গিয়ে খোলে। उसके बाद डाकखाने का आदमी उस डाक को डाकखाने में ले जाकर खोलता है।

উসকে বাদ ডাকখানে কা **আদমী উস** ডাক কো ডাকখানে মেঁ লে জাকর খোলতা হ্যার। তারপর ডাকের উপর মোহর লাগিয়ে ডাক পিওন কে দিয়ে দেওয়া হয়। उसके बाद डाक पर मुहर लगाकर डाकिए को दे दी जाती है। উসকে বাদ ডাকপর মুহর লগাকর ডাকিএ কো দে দী জাতী হ্যায়।

ভाকপিওন চিঠিগুলিকে বাড়ি বাড়ি নিয়ে গিয়ে দিয়ে দেয়। दाक्तिया चिट्ठियों को घर-घर जाकर दे देता है। ভাকিয়া চিট্ঠিয়োঁ কো ঘর-ঘর জাকর দে দেতা হ্যায়।

সুধা, তুমি এবার বুঝলে, ডাক কি করে আসে? सुधा, तुम क्या समझी, डाक कैसे आती है? সুধা, তুম ক্যা সমশী, ডাক কৈসে আতী হ্যায়?

এখন বুঝলাম বাবা! আমি দাদাকে একটি চিঠি লিখছি। अब समझ गई पिताजी! मैं बड़े भाई को एक चिट्ठी लिखती हूँ। অব সমঝ গঈ পিতাজী! মাাঁয় বড়ে ভাঈ কো এক চিট্ঠী লিখতী হুঁ।

আরও একটি কথা আছে সুধা, আজকাল ডাক বিমানেও পাঠানো হয়।

एक बात और भी है सुधा, आजकल डाक हवाई जहाज से भी भेजी

जाती है।

এক বাত অউর ভী হ্যায় সুধা, আজকল ডাক হওয়াই জহাজ সে ভী

ভেক্তী জাতী হ্যায়।

লক্ষ্য রাখুন ঃ-এসে দিয়ে आकर देकर আকর দেকর খেয়ে জ্ঞাক্তর খাক্তর

शर्ड पढ़कर शहकत

লিখে লি**ড**কর লিখকর

खरा सोकर সোকর

লেখা মাত্র লিজ্তর ही লিখতে হী

শোওয়া মাত্র सोते ही সোতে হী

নিয়ে আসা মাত্র লাते ही লাতে হী করে করক করকে

আসা মাত্র आते ही আতে হী

যাওয়া মাত্র জান চী জাতে হী

পড়া মাত্র पढ़ते ही পঢ়তে হী

कड़ा भाज करते ही कड़रु टी

দেওয়া মাত্র देते ही দেতে হী বাড়ি যাওয়া মাত্রই আমি ঘুমোব। घर जाते ही मैं सो जाऊँगा। ঘর জাতে হী মাাাঁয় সো জাউগা।

শোনা মাত্রই আমি বললাম। सुनते ही मैं बोला। শুনতে হী ম্যাঁর বোলা।

আমাকে দেখা মাত্রই সে চলে গেল। मुझे देखते ही वह चला गया। মুঝে দেখতে হী ওয়হ চলা গয়া।

38 मिद्री मञ्ज - दिल्ली शहर

मिझी শহর ভারতের রাজধানী। दिल्ली शहर भारत की राजधानी है। मिझी শহর ভারত की ताजधानी शांग्र।

এটি একটি বড় শহর।এটি ভারতের উত্তর দিকে।
यह एक बड़ा शहर है।यह भारत की उत्तर दिशा में है।
য়হ এক বড়া শহর হ্যায়।ইয়হ ভারত কী উত্তর দিশা মেঁ হ্যায়।

এক দিন আমরা সাত বন্ধু শহরে चूরতে গেলাম। एक दिन हम सात दोस्त शहर चूमने गए। এক দিন হম সাত দোস্ত শহর ঘুমনে গয়ে।

প্রথমে আমরা বিড়লা মন্দির দেখতে গেলাম।
पहले हम बिड़ला मंदिर देखने गए।
পহলে হম বিড়লা মন্দির দেখনে গএ।

এই মন্দিরটি অনেক বড়। यह मंदिर बहुत बड़ा है। ইয়হ্ মন্দির বহুত বড়া হ্যায়।

এখানে রাম সীতার মূর্তি স্থাপিত আছে। यहाँ राम सीता की मूर्ति स्थापित है। ইয়হাঁ রাম সীতা কী মূর্তি স্থাপিত হ্যায়। এই মন্দিরের মূর্তি অনেক বড়। इस मंदिर की मूर्ति बहुत बड़ी है। ইস মন্দির কী মূর্তি বহুত বড়ী হাায়।

মন্দির থেকে আমরা চাঁদনি চৌক বাজার দেখতে গেলাম। मंदिर से हम चाँदनी चौक बाजार देखने गए। মন্দির সে হম চাঁদনী চৌক বাজার দেখনে গয়ে।

চাঁদনি চৌকে অনেক রকমের দোকান আছে। चाँदनी चौक में कई प्रकार की दुकानें हैं। চাঁদনী চৌক মেঁ কঈ প্রকার কী দুকানেঁ হাাঁয়।

সেখানে সব রকমের জিনিষ পাওয়া যায়। वहाँ सब प्रकार की चीजें मिलती हैं। ওয়হাঁ সব প্রকার কী চীজেঁ মিলতী হাাঁয়।

সেখানে আমরা অনেক রকমের ফল এবং ফুলের দোকান দেখলাম। वहाँ हमने कई प्रकार के फलों व फूलों की दुकानें देखीं। ওয়হাঁ হমনে কঈ প্রকার কে ফলোঁ ওয় ফুলোঁ কী দুকানেঁ দেখীं।

এই শহরে একটি ভাল চিড়িয়াখানা আছে। इस शहर में एक अच्छा चिड़िया घर है। ইস শহর মেঁ এক অচ্ছা চিড়িয়া ঘর হ্যায়।

এখানকার চিড়িয়াখানায় বিশ্বের সমস্ত পশু - পাখী পাওয়া যায়।

यहाँ के चिड़िया घर में विश्व के सभी पशुपक्षी पाए जाते हैं।

ইয়হাঁ কে চিড়িয়া ঘর মেঁ বিশ্ব কে সভী পশুপক্ষী পাএ জাতে হাাঁয়।

দিল্লী বিশ্ববিদ্যালয় এবং তার অফিস এই শহরে অবস্থিত। বিল্লী বিশ্ববিব্যালয় और उसका ऑफिस इसी शहर में स्थित है। দিল্লী ওয়িশ্বভয়িদ্যালয় অউর উসকা আফিস ইসী শহর মেঁ স্থিত হ্যায়।

আমরা ওই সব দেখে কুতুব মীনারের দিকে গেলাম। हम यह सब देखकर कुतुबमीनार की ओर गए। হম ইয়হ্ সব দেখকর কুতুবমীনার কী ওর গএ।

কুতুবমীনার একটি ঐতিহাসিক স্মৃতি সৌধ। कुतुबमीनार एक ऐतिहासिक इमारत है। কুতুবমীনার এক ঐতিহাসিক ইমারত হ্যায়।

তারপর আমরা সংসদ ভবন দেখলাম। उसके बाद हमने संसद भवन देखा। উসকে বাদ হমনে সংসদ ভওয়ন দেখা।

সংসদ ভবনের পরে রাষ্ট্রপতি ভবন দেখলাম। संसदभवन के बाद हमने राष्ट्रपति भवन देखा। সংসদ ভওয়ন কে বাদ হমনে রাষ্ট্রপতি ভওয়ন দেখা।

সব দেখার পর আমরা রাত আটটায় বাড়ি ফিরলাম। सब देखने के बाद हम रात आठ बजे घर लौटे। সব দেখনে কে বাদ হম রাত আঠ বজে ঘর লৌটে।

বাড়ি পৌঁছতেই খাবার খেয়ে আমরা ঘুমিয়ে গেলাম। ঘर पहुँचते ही खाना खाकर हम सो गए। ঘর পহঁচতে হী খানা খাকর হম সো গুএ। আমার জন্মভূমি পশ্চিম বঙ্গ। मेरी जन्मभूमि पश्चिम बंगाल है। মেরী জন্মভূমি পশ্চিম বঁগাল হ্যায়।

এখানকার লোক বাংলায় কথা বলে।
यहाँ के लोग बंगला बोलते हैं।
ইয়হাঁ কে লোগ বংগলা বোলতে হ্যাঁয়।

বাংলার লোকেদের বাঙ্গালীও বলা হয়। बंगाल के लोगों को बंगाली भी कहते हैं। বংগালকে লোগোঁ কো বংগালী ভী কহতে হাাঁয়।

अि ভाরত বর্ষের পূর্ব দিকে। यह भारतवर्ष के पूर्व में है। ইয়হ ভারতবর্ষ কে পূর্ব মেঁ হাায়।

পশ্চিম বন্ধ একটি উর্বর রাজ্য। पश्चिम बंगाल एक उपजाऊ राज्य है। পশ্চিম বংগাল এক উপজাউ রাজ্য হ্যায়।

পশ্চিম বঙ্গের পশ্চিমে বিহার রাজ্য। पश्चिम बंगाल के पश्चिम में बिहार राज्य है। পশ্চিম বংগাল কে পশ্চিম মেঁ বিহার রাজ্য হ্যায়।

দক্ষিণ দিকে বঙ্গোপসাগর। दक्षिण में बंगाल की खाड़ी है। দক্ষিণ মেঁ বংগাল কী খাড়ী হ্যায়। পশ্চিম বঙ্গে অনেক নদী এবং জলাশয় আছে। पश्चिम बंगाल में कई नदियाँ और जलाशय हैं। পশ্চিম বংগাল মেঁ কঈ নদিয়াঁ অউর জলাশয় হাাঁয়।

প্रবিদিকে বাংলাদেশ। पूर्व में बंगला देश है। পূর্ব মেঁ বংগলা দেশ হ্যায়।

পশ্চিম বঙ্গে অনেক ভাল ভাল শহর আছে। पश्चिम बंगाल में कई अच्छे–अच्छे शहर हैं। পশ্চিম বংগাল মেঁ কঈ অচ্ছে - অচ্ছে শহর হ্যাঁয়।

कनकाठा, मिनिछि, मार्জिनिং, याসानमान, मानमा ইত্যाদि প্रधान महत । कोलकाता, सिलिगुड़ि, दार्जिलिंग, आसनसोल, मालदा आदि प्रमुख शहर हैं । कानकाठा, मिनिछि, मार्জिनिश्ग, याञानमान, मानमा यानि श्रमूच महत होंग्र ।

দুৰ্গাপৃত্বা বাংলার সবচেয়ে বড় উৎসব। दुर्गापूजा बंगाल का सबसे बड़ा उत्सव है। দুৰ্গাপৃত্বা বংগাল কা সবসে বড়া উৎসব হ্যায়।

প্রথমে বাংলার তিনটি **এফ** ছিল। पहले बंगाल के तीन **সাফ** थे। পহলে বংগাল কে তীন **এফ** থে। এইগুলি হল বাংলা, বিহার এবং উড়ীবা। ये थे बंगाल, बिहार और उड़ीसा। য়ে থে বংগাল, বিহার অউর উড়ীসা।

কলকাতা সবচেয়ে বিখ্যাত বন্দর। कोलकाता का बंदरगाह सबसे प्रसिद्ध है। কোলকাতা কা বন্দরগাহ সবসে প্রসিদ্ধ হ্যায়।

পশ্চিমবঙ্গ কলা, সাহিত্য, সংস্কৃতি এবং তাঁত শিশ্বের জন্যে বিখ্যাত। पश्चिम बंगाल कला, साहित्य, संस्कृति एवं सूती कपड़े के लिए प्रसिद्ध है। পশ্চিম বংগাল কলা, সাহিত্য, সংস্কৃতি এবং সূতী কপড়ে কে লিএ প্রসিদ্ধ হ্যায়।

तामकृष्ण परमहंस पश्चिम बंगाल के महापुरुष थे। तामकृष्ण परमहंस पश्चिम बंगाल के महापुरुष थे। तामकृष्ण अतमञ्हरू अस्टिम वहशाल का महापुरुष थे।

বাংলা ভাষাতে অনেক সংস্কৃত শব্দ আছে। बंगला भाषा में कई संस्कृत के शब्द हैं। বংগলা ভাষা মেঁ কঈ সংস্কৃত কে শব্দ হাাঁয়।

(अरे जना हिन्नी वात्रानीएमत काष्ट्र अतन। इसलिए हिंदी बंगालियों के लिए सरल है। रेअनिএ हिन्नी वरशानिएसों क निध अतन शास। शिक्ती आवीरमंत्र कार्र्ड वांश्ना प्रतन । हिंदी भाषियों के लिए भी बंगला सरल है। शिक्ती आविरतों रक निध की वंशना प्रतन शांत्र।

বাংলা ভাষাতে অনেক ভাল সাহিত্য আছে। बंगला भाषा में बहुत अच्छा साहित्य है। বংগলা ভাষা মেঁ বহুত অচ্ছা সাহিত্য হ্যায়।

আধুনিক বাংলার পদ্য সাহিত্য অত্যন্ত সম্পন্ন এবং সরল। आधुनिक बंगला का काव्य साहित्य बहुत संपन्न और सरल है। আধুনিক বংগলা কা কাব্য সাহিত্য বহুত সম্পন্ন অউর সরল হ্যায়।

বিশ্ব কবি রবীন্দ্রনাথ ঠাকুর , বঙ্কিম চন্দ্র, শরং চন্দ্র, মাইকেল মধুসূদন দত্ত ইত্যাদি বাংলার বিখ্যাত কবি এবং লেখক। বিহুব কবি বর্বীদ্রনাথ তাকুর, অনিন্দ चंद्र, হারে चंद्र, माइकेल मधुसूदन दत्त आदि अंगला के विख्यात कवि और लेखक हैं। বিশ্ব কবি রবীন্দ্রনাথ ঠাকুর, বংকিম চন্দ্র, শরত চন্দ্র, মাইকেল মধুসূদন দত্ত আদি বংগলা কে বিখ্যাত কবি এবং লেখক হাাঁর।

পশ্চিম বঙ্গের লোক খুব শিক্ষিত। पश्चिम बंगाल के लोग बहुत शिक्षित हैं। পশ্চিম বংগাল কে লোগ বছত শিক্ষিত হাাঁয়।

এখানকার লোকেরা অন্য দেশে যাওয়া এবং সেখানকার ভাষা শেখা পছন্দ করে। वे दूसरे देश जाकर वहाँ की भाषा सीखना पसंद करते हैं। ওয়ে দৃসরে দেশ জাকর ওয়হাঁ কী ভাষা সীখনা পসন্দ করতে হাাঁয়। অতএব তাহারা কেবল ভারতেই নয়, বিশের সব দেশে গিয়েছে। সন্ত্র वे भारत ही नहीं विश्व के सभी देशों में गए हैं। অতএব ওয়ে ভারত হী নহী বিশ্ব কে সভী দেশোঁ মেঁ গএ হাাঁয়।

শিক্ষাতে বাংলার মেয়েরাও পুরুষের সমান প্রতিভাশালী। शिक्षा में बंगाल की लड़िकयाँ पुरुषों के समान प्रतिभाशाली हैं। শিক্ষা মেঁ বংগাল কী লড়কিয়াঁ পুরুষোঁ কে সমান প্রতিভাশালী হ্যায়।

পশ্চিমবঙ্গের সুন্দরবনে বাঘ পাওয়া যায়। पश्चिम बंगाल के सुंदरवन में बाध पाए जाते हैं। পশ্চিম বংগাল কে সুন্দরবন মেঁ বাঘ পাএ জাতে হ্যাঁয়।

পশ্চিম বঙ্গে খুব বৃষ্টি হয় বলে সেখানকার নদীগুলি সব সময় পূর্ণ থাকে।
पश्चिम बंगाल में बहुत बारिश होती है इसलिए वहाँ की नदियाँ हर
समय भरी रहती हैं।
পশ্চিম বংগাল মোঁ বহুত বারিশ হোতী হ্যায় ইসলিএ ওয়হাঁ কী নদিয়াঁ
হর সময় ভরী রহুতী হ্যায়।

40

এটি ফলের দোকান। यह फलों की दुकान है। ইয়হ ফলোं की দুকান হ্যায়।

> ফলের দোকানে অনেক প্রকার ফল পাওয়া যায়। फलों की दुकान में कई प्रकार के फल पाए जाते हैं। ফলোঁ কী দুকান মেঁ কঈ প্রকার কে ফল পাএ জাতে হাাঁয়।

কলা, আম, কাঁঠাল, বেদানা, আঙ্গুর, পেয়ারা ইত্যাদি অনেক রকমের ফল পাওয়া যায়। কিলা, आদ, कटहल, अनार, अंगूर, अमरूद आदि कई प्रकार के फल पाए जाते हैं। কেলা, আম, কটহল, অনার, অংগুর, অমরূদ আদি কই প্রকার কে ফল পাএ জাতে হ্যাঁয়।

এটি তরকারির দোকান। यह सब्जियों की दुकान है। ইয়হ্ সব্জিয়োঁ কী দুকান হ্যায়।

এখানে টেড়স, বেশুন, কুমড়া, লাউ, উচ্ছে, আলু, কাঁঠাল ইত্যাদি সব তরকারি এখানে আছে। यहाँ भिंडी, बैंगन, सीताफल, लौकी, करेला, आलू, कटहल आदि बहुत सिब्जियाँ हैं। ইয়হাঁ ভিশ্বী, বৈংগন, সীতাফল, লৌকী, করেলা, আলু, কটহল আদি বহুত সন্ধিয়াঁ হাাঁয়।

এখানে নারিকেল, লেবু, পান, সুপারীও পাওয়া যায়। यहाँ नारियल, नींबू, पान, सुपारी भी पाई जाती हैं। ইয়হাঁ নারিয়ল নীঁবু, পান, সুপারী ভী পাঈ জাতী হাাঁয়।

এটি মূদির দোকান। यह पंसारी की दुकान है। ইয়হ পশারী কী দুকান হ্যায়। এখানে সব সময় ভীড় থাকে। यहाँ हमेशा भीड़ रहती है। ইয়হাঁ হমেশা ভীড় রহতী হ্যায়।

এই দোকানে চাল, ডাল, ধনে, লঙ্কা, নুন, তেঁতুল, গুড়, চিনি, উড়দকলাই, হলুদ ইত্যাদি পাওয়া যায়। इस दुकान में चावल, दाल, धनिया, मिर्च, नमक, इमली, गुड़, चीनी, उड़द की दाल, हल्दी आदि मिलती हैं। ইস দুকান মেঁ চাওয়ল, দাল, ধনিয়া, মির্চ, নমক, ইমলী, গুড়, চীনী, উড়দ কী দাল, হল্দী আদি মিলতী হাাঁয়।

এখানে সব রকমের তেলও পাওয়া যায়। यहाँ सभी प्रकार के तेल भी मिलते हैं। ইয়হাঁ সভী প্রকার কে তেল ভী মিলতে হাাঁয়।

সুধা চলো, আমরাও কিছু ফল এবং তরকারি কিনি। सुधा चलो, हम भी कुछ फल और सब्जियाँ खरीदें। সুধা চলো, হম ভী কৃছ ফল ঔর সক্তিয়াঁ ধরীদেঁ।

ফল এবং তরকারি স্বাস্থ্যের পক্ষে খুব ভাল। फल और सब्जियाँ स्वास्थ्य के लिए अच्छी होती हैं। ফল অউর সক্তিয়াঁ স্বাস্থ্য কে লিএ অচ্ছী হোতী হাাঁয়। আমাদের দেশে ফল এবং তরকারির অভাব নেই। हमारे देश में फल और सब्जियों की कमी नहीं है। হমারে দেশ মেঁ ফল অউর সন্ধিয়োঁ কী কমী নহীঁ হ্যায়।

পশ্চিম বঙ্গে অনেক রকমের কলা পাওয়া যায়। पश्चिम बंगाल में कई तरह के केले पाए जाते हैं। পশ্চিম বংগাল মেঁ কঈ তরহ কে কেলে পাএ জাতে হাাঁয়।

প্রশ্ন পত্র - 6

णांक पत अद्धरक मंग लाँदैन लिथून ।
 डाक घर के बारे में दस पंक्तियाँ लिखिए।

পাঠ 37 অনুসারে উত্তরটি লিখুন।

- 2- দৃটি বাক্য নিয়ে সম্পূর্ণ বাক্য তৈরি করুন।
- (1) কলকাতাতে সব রকমের কोলকারা में हर प्रकार का কোলকাতা মেঁ হর প্রকার কা
- (2) आतारम पूमिरस शिनाम। आराम से सो गए। आताम अरा आतार।
- (3) पृतियात प्रव जात्नायात धवर शाशी व्याह् । संसार के सारे जानवर तथा पक्षी हैं। भरभात क भारत जानध्यत छथा शक्षी छाँय।
- (4) মন্দির থেকে আমরা দাবির से हम মন্দির সে হয়
- (5) খাবার খাওয়ার পরে আমরা भोजन करने के बाद हम ভোজন করনে কে বাদ হম

- (6) সমুদ্র তীরে समुद्र किनारे সমুদ্র কিনারে
- (7) আমরা ওইগুলি দেখে हम वह सब देखकर হম ওয়হ সব দেখকর
- (8) এক দিন আমরা সাত বন্ধু एक दिन हम सात दोस्त এক দিন হম সাত দোস্ত
- (9) এই শহরেइस शहर मेंইস শহর মেঁ
- (10) কুত্বমীনার দেখতে গেলাম। কুরুয়দীনার ইন্দ্রন गए। কুতুবমীনার দেখনে গয়ে।
- (11) একটি চিড়িয়াখানা আছে। एक चिड़िया घर है। এক চিড়িয়া ঘর হ্যায়।

- (12) এখানকার চিড়িয়াখানায় यहाँ के चिड़िया घर में ইয়হাঁ কে চিড়িয়াঘর মেঁ
- (13) জিনিষ পাওয়া যায়।
   सामान मिलता है।
   সামান মিলতা হায়।
- (14) দার্জিলিংয়ের দিকে গেলাম। বার্জিলিংগ কী ओर गए। দার্জিলিংগ কী ওর গএ।
- (15) শহর দেখতে বেরোলাম। शहर देखने निकले। শহর দেখনে নিকলে।
- (16) একটি ভাল চিড়িয়াখানা আছে। एक अच्छा चिड़ियाघर है। এক অচ্ছা চিডিয়াঘর হ্যায়।

3- উত্তর দিন

- (1) পশ্চিম বঙ্গ কোথায়? पश्चिम बंगाल कहाँ है? পশ্চিম বংগাল কহাঁ হ্যায়?
- (2) এখানকার লোক কোন ভাষায় কথা বলে?
  यहाँ के लोग किस भाषा में बात करते हैं?
  ইয়হাঁ কে লোগ কিস ভাষা মোঁ বাত করতে হাাঁয়?
- (3) এখানকার সব চেয়ে বড় উৎসব কি? यहाँ का सबसे बड़ा त्योहार कौन-सा है? ইয়হাँ का সবসে বড়া তোহার কৌনসা হায়?
- (4) পশ্চিম বঙ্গের রাজধানী কোথায়?
  पश्चिम बंगाल की राजधानी क्या है?
  পশ্চিম বংগাল কী রাজধানী ক্যা হ্যায়?
- (5) পশ্চিম বঙ্গের লোক কেমন?

  पश्चिम बंगाल के लोग कैसे हैं?

  পশ্চিম বংগালকে লোগ কৈসে হ্যাঁয়?
- (6) পশ্চিমবঙ্গের বিখ্যাত কবিদের নাম কি ? पश्चिम बंगाल के प्रसिद्ध कि कौन-कौन हैं ? পশ্চিম বংগাল কে প্রসিদ্ধ কওয়ি কৌন-কৌন হ্যাঁয় ?

- (7) পশ্চিম বঙ্গের লোক কি পছন্দ করে?

  पश्चिम बंगाल के लोग क्या पसंद करते हैं?

  পশ্চিম বংগাল কে লোগ ক্যা পসন্দ করতে হ্যাঁয়?
- (8) পশ্চিম বঙ্গের প্রধান শহরের নাম কি?

  पश्चिम बंगाल के प्रमुख शहर का नाम क्या है?

  পশ্চিম বংগাল কে প্রমুখ শহর কা নাম ক্যা হ্যায়?
- (9) পশ্চিম বঙ্গের মহাপুরুষ কে ছিলেন?

  पश्चिम बंगाल के महापुरुष कौन थे?

  পশ্চিম বংগাল কে মহাপুরুষ কৌন থে?
- (10) পশ্চিম বঙ্গের নদীগুলি কেন পূর্ণ থাকে?

  पश्चिम बंगाल की नदियाँ क्यों भरी रहती हैं?

  পশ্চিম বংগাল কী নদিয়াঁ কোঁ। ভরী রহতী হাাঁর?

উন্তর পত্র - 6 1-13 5-2 12-3 4-10 6-11 7-14 8-15 9-16

3-উত্তর নিম্নে দেওয়া হয়েছে।

- (1) পশ্চিম বন্ধ ভারতের পূর্ব দিকে। पश्चिम बंगाल भारत के पूर्व में है। পশ্চিম বংগাল ভারত কে পূর্ব মেঁ হ্যায়।
- (2) পশ্চিম বঙ্গের লোক বাংলায় কথা বলে। पश्चिम बंगाल के लोग बंगला में बात करते हैं। পশ্চিম বংগাল কে লোগ বংগলা মেঁ বাত করতে হ্যায়।

- (3) পশ্চিম বঙ্গের বড় উৎসব দুর্গাপূজা। पश्चिम बंगाल का बड़ा त्योहार दुर्गापूजा है। পশ্চিম বংগাল কা বড়া তৌহার দুর্গাপূজা হ্যায়।
- পশ্চিম বঙ্গের রাজধানী কলকাতা।
   पश्चिम बंगाल की राजधानी कोलकाता है।
   পশ্চিম বংগাল কী রাজধানী কোলকাতা হ্যায়।
- (5) পশ্চিম বঙ্গের লোক খুব শিক্ষিত। पश्चिम बंगाल के लोग बहुत शिक्षित हैं। পশ্চিম বংগাল কে লোগ বছত শিক্ষিত হাাঁয়।
- (6) বিশ্ব কবি রকীন্দ্র নাথ ঠাকুর, মধুসুদন দত্ত বাংলার প্রসিদ্ধ কবি। বিহব কবি বৌর্রনাথ ठাকুর, মধুসুদন দত্ত বংগলা কৈ স্থামির্থ কবি हैं। ওয়িশ্ব কওয়ি রবীন্দ্রনাথ ঠাকুর, মধুসুদন দত্ত বংগলা কে প্রসিদ্ধ কওয় হাাঁয়।
- (7) পশ্চিম বঙ্গের লোক অন্য দেশে যাওয়া এবং সেখানকার ভাষা শেখা পছল করে। पश्चिम बंगाल के लोग दूसरे देश जाना और वहाँ की भाषा सीखना पसंद करते हैं। পশ্চিম বংগাল কে লোগ দৃসরে দেশ জানা অউর ওয়হাঁ কী ভাষা সীখনা পসন্দ করতে হাাঁয়।
- (৪) কলকাতা, দার্জিলিং, আসনশোল, দুর্গাপুর এখানকার প্রধান শহর। कोलकाता, दार्जिलिंग, आसनसोल, दुर्गापुर यहाँ के मुख्य शहर हैं। কোলকাতা, দার্জিলিং, আসনসোল, দুর্গাপুর য়হাঁ কে মুখ্য শহর হাাঁয়।

- (9) तामकृष्ण परमहंस यहाँ के महापुरुष थे। तामकृष्ण परमहंस यहाँ के महापुरुष थे। तामकृष्ण अतमञ्हल खंडी (क महापुरुष थे।
- (10) পশ্চিমবঙ্গের নদীগুলি খুব বৃষ্টির জন্য সর্বদা পূর্ণ থাকে। पश्चिम बंगाल की नदियाँ अधिक बारिश के कारण हमेशा भरी रहती हैं। পশ্চিম বংগাল কী নদিয়াঁ অধিক বারিশ কে কারণ হমেশা ভরী রহতী হ্যায়।

লক্ষ্য রাখুন :-

4-	(1)	আম	(2)	কলা	(3)	আসুর
		आम		केला		अंगूर
	(4)	কঠিল	(5)	ভিণ্ডি	(6)	বেগুন
		कटहल		भिंडी		बैंगन
	(7)	উচ্ছে	(8)	আলু	(9)	নারিকেল
		करेला		आलू		नारियल
	(10)	চাল	(11)	नून	(12)	ঠেতুল
		चावल		नमक		इमली
	(13)	ধনে	(14)	र ल्प	(15)	গুড়
		धनिया		हल्दी		गुड़
	(16)	গম	(17)	পান	(18)	সুপারী
		गे ह ँ		पान		सुपारी
	(19)	তেন				
		तेल				

লক্ষ্য রাখুন :-

गण्न की तरह की **ए**उट्

तकम प्रकार প्रकार

यत्नक कई कन्न

সাধারণতঃ साधारणतया সাধারণতয়া

कुछ तक्रम कितने प्रकार का किएन अकात का

বিখ্যাত বিভ্যান বিখ্যাত

নাম করা নামী

প্রধান प्रधान প্রধান

गुर्था मुख्य पूर्थ

जार्गा **जार्**ना **जार्**ना

य(थर्डे यथेष्ट/काफी अर्थ्डे/काफी

ठाँरे चाहता हूँ **ठा**इंछा ट्रै

घाँरे ना नहीं चाहता नहीं **घार**ण

य(थर्ड नऱ काफी नहीं है काफी नहीं द्याऱ

41

मन्।ात्री अवश् विष्ट्त शङ्ग संन्यासी तथा बिच्छू की कहानी

তিনি একজন বড় সাধু ছিলেন। वे एक बड़े साधु थे। ওয়ে এক বড়ে সাধু থে।

िन गंत्रा निर्माटि स्नान कर एहे थे। वे गंगा नदी में स्नान कर रहे थे। ওয়ে गंत्रा निमें स्नान कर तटह थि।

शन्नात जीत्त अकिं विष् शाह हिन। गंगा के किनारे एक बड़ा पेड़ था। शन्ना त्क किनात्त अक विष् (१९७ था।

७२ शास्त्र जान शंकात मित्क यूँत्क हिन।
उस पेड़ की शाखा गंगा की ओर झुकी थी।
উস পেড़ की गांचा शंका की उत यूकी थी।

গাছের ডাল খেকে একটি পাতা জলের উপর পড়ল। पेड़ की शाखा से एक पत्ता पानी में गिरा। পেড় কী শাখা সে এক পন্তা পানী মেঁ গিরা। সেই পাতার উপরে এক বিছে ছিল, সেও জ্বলে পড়ল। उस पत्ते के ऊपर एक बिच्छू था वह भी पानी में गिर पड़ा। উস পত্তে কে উপর এক বিছু থা ওয়হ ভী পানী মেঁ গির পড়া।

সন্যাসী ওই বিছেকে জলে ছটপট করতে দেখল। संन्यासी ने उस बिच्छू को पानी में छटपटाते देखा। সন্যাসী নে উস বিচ্ছু কো পানী মেঁ ছটপটাতে দেখা।

তার দয়া হল এবং তাড়াতাড়ি তাহাকে ধরে নিলেন। उनको उस पर दया आई और उन्होंने उसे पकड़ लिया। উনকো উস পর দয়া আঈ ঔর উন্হোঁনে উসে পকড় লিয়া।

সেই বিছে সাধুর হাতে কামড় দিল। उस बिच्छू ने साधु के हाथ पर डंक मारा। উস বিচ্ছু নে সাধু কে হাত পর ডংক মারা।

সাধুর হাত নড়ল বিছু আবার জলে পড়ে গেল। फलस्वरूप साथु का हाथ हिला अतः बिच्छू फिर पानी में गिर पड़ा। ফলস্বরূপ সাধু কা হাথ হিলা অতঃ বিচ্ছু ফির পানী মেঁ গির পড়া।

সাধু আবার তাকে তুলে বাঁচালো কিন্তু সে আবার তার আঙ্গুলে কামড় দিন।

साधु ने फिर उसे उठाकर बचाया किंतु उसने फिर उनकी उँगली में डंक मारा।

সাধু নে ফির উসে উঠাকর বচায়া কিন্তু উসনে ফির উনকী উংগলী মেঁ ডংক মারা। তখন সাধুর হাত নড়ার জন্য বিছে আবার জলে পড়ে গেল। तब साधु के हाथ हिलने के कारण बिच्छू फिर पानी में गिर पड़ा। তব সাধু কে হাথ হিলনে কে কারণ বিছে ফির পানী মোঁ গির পড়া।

তখনও সাধু তাকে তুলে বাঁচালো।

तब भी साधु ने उसको पकड़कर बचा लिया।

তব ভী সাধু নে উসকো পকড়কর বচা লিয়া।

७३ সাধুর কাছে আর একটি লোক স্নান করছিল। उस साधु के पास एक दूसरा आदमी स्नान कर रहा था। উস সাধু কে পাস এক দৃসরা আদমী স্নান কর রহা था।

সে সাধুকে জিজ্ঞাসা করলো, আপনি **কি পাগল?** उसने साधु से पूछा क्या आप पागल हैं? উসনে সাধু সে পृছা ক্যা আপ পাগল হাাঁয়?

क्त आप्रित विष्ट्यं वौठार्ट्यतः श आप क्यों बिच्छू को बचा रहे हैं ? आप क्यों विष्टृ को वठा तरट शौंग्र ?

সাধু উত্তর দিল, ভাই! মরা পর্যন্ত এই বিছে তার স্বভাব ছাড়বে না।
তখন একজন মানুষ হয়েও আমি কি করে নিজের স্বভাব ছাড়ব।
মাধু ন जवाब दिया, भाई! यह बिच्छू भरने तक अपना स्वभाव नहीं
छोड़ेगा। तब मैं मनुष्य होकर भी अपना स्वभाव कैसे छोड़ दूँ।
সাধু নে জবাব দিয়া, ভাঈ! য়হ বিচ্ছু মরনে তক অপনা স্বভাব নহী ছোড়েগা।
তব ম্যাঁয় মনুষ্য হোকর ভী অপনা স্বভাব কৈসে ছোড় দুঁ।

সাধুর উত্তর শুনে সে বলল, মহাশয়, সতিয়ই আগনি একজন মহাপুরুষ। साधु का उत्तर सुनकर वह बोला महाशय, सचमुच आए एक महापुरुष हैं। সাধু का উত্তর সুনকর ওয়হ বোলা, মহাশয়, সচমুচ আপ এক মহাপুরুষ হ্যাঁয়।

সেই সাধু স্বামী রাম তীর্থ ছিলেন। वे साधु स्वामी राम तीर्थ थे। ওয়ে সাধু স্বামী রাম তীর্থ থে।

প্রশান1 (এর উত্তর নিজে শিশুন)

- (1) अन्गाभी कि कर्त्राष्ट्रन ? संन्यासी क्या कर रहा था ? अन्गाभी क्या कर रहा था ?
- (2) िंनि कल कि प्रचलन ? उन्होंने पानी में क्या देखा? उन्होंने पानी में क्या प्रचा?
- (3) তখন তিনি কি করলেন? तब उन्होंने क्या किया? তব উন্হোনে ক্যা কিয়া?

2-मन्त्रांभी এবং বিছের গল্প লিখুন। संन्यासी तथा बिच्छू की कहानी लिखिए। मन्त्रांभी তথা বিজু की कहानी लिखिए।

ভাগ - 3 শব্দসূচি

अ ष	अंगूर	অঙ্গুর	আঙ্গুর
	अखबार	অখবার	খবরের কাগজ
	अदरक	অদরক	আদা
	अध्यापक	অধ্যাপক	অধ্যাপক
	अनन्नास	অন্যাস	আনারস
	अनार	অনার	বেদানা
	अरहर	অরহর	অড়হর
	अलमारी	অলমারী	আলমারি
	अस्पताल	অস্পতাল	হাসপাতাল

आ जा

ऑख	আঁখ	চোখ
आँगन	আঙ্গন	উঠোন
आदमी	আদমী	লোক
आम	আম	আম
आरक्षण	আরক্ষণ	সংরক্ষণ
आवेदन पत्र	আওয়েদন পত্ৰ	আবেদন পত্ৰ

इड्	इमली	ইমলী	তেঁতুল
ई ज़ि	ईंट	ই ট	20
उ ऊ উ 🕏	उँगली	উঙলী	আঙ্গুল
	उत्तर	উত্তর	উত্তর
	उत्सव	উৎসব	উৎসব
	उम्मीद	উন্মীদ	আশা করা
	ऊँट	উট	তভ
	জন	উন	উল
		176	

ऋ 執	ऋतु	ঝতু	ঋতু
	ऋषि	ঋষি	ঋষি
एऐএवे	एकता	একতা	ঐক্য
	ऐनक	ঐনক	চশমা
ओ औ ଓ उ	ओस	ওস	শিশির
	औरत	ঔরত	মহিলা
क क	कटहल	কটহল	কাঁঠাল
	कप ड़ा	কপড়া	কাপড়
	कमरा	কমরা	ঘর
	कलम कविता काजु	কলম কওয়িতা কাজু	কলম পদ্য
	काम किनारा	কাম কিনারা	কাজু বাদাম কাজ ধার, তট
	किला	কিলা	কে লা
	किवाड़	কিওয়াড়	দরজা
	कुआँ	কুআঁ	কুঁয়া
	कूड़ा	কুড়া	আবর্জনা
	कूड़ादान	কুড়া দান	আবর্জনা ফেলার
	केला	কেলা	জায়গা কলা
	कोना	কোনা	কোনে

	कौआ	কৌআ	কাক
	कृपा	কৃপা	কৃপা
লু খ	खत	খত	চিঠি
	खाँसी	খাঁসী	কাশি
	खिड़की	খিড়কী	जाना
	खीर	শীর	পায়েস
	खुशी	খুশী	আনন্দ
ग श	गर्मी	গ্রমী	গ্রম
	गाय	গায়	গরু
	गायक	গায়ক	(পুং) যারা গান করে
	गायिका	গায়িকা	(স্ত্রী) যারা গান করে
	गिनती	গিনতী	শুনা
	गुड़	७ए	এ ড়
ঘ্ৰ	घंटा	ঘন্টা	ঘন্টা
	घर	ঘর	বাড়ি
	घाट	ঘাট	ঘাট
	घास	ঘাস	ঘাস
	म्री	ঘী	ঘী
	घोड़ा	যোড়া	যোড়া
च 5	चर्चीडा	চচীডা	চিচিঙা
	चाय	চায়্	চা
	चावल	চাওয়ল	চাল
	चिंता	চিন্তা	চিন্তা
	चिट्ठी	চিত্ঠী	চিঠি
	चिड़िया	চিড়িয়া	পাখী
	चित्र	চিত্ৰ	চিত্ৰ
	चीज	চীজ	জিনিস
	चोर	চোর	চোর
		178	

	चोरी	চোরী	চুরি
छ ह	ভন	E 3	ছাদ
	छतरी	ছত্রী	ছাতা
	छाती	ছাতী	वूक
	चुद्टी	ब्रुंगी	ष्ट् টि
স জ	जानवर	জানওয়র	জন্ম
	जिमीकंद	জিমীকন্দ	ওল
	জী भ	জীভ	জীভ
	जीरा	জীরা	जी दि
	जुकाम	জুকাম	সদী/কাশি
	जेब	জেব	পকেট
ল্ল ঝ	झरना	ঝরনা	নির্বার
	ছুলা	ঝুলা	यूना
टठउठे	टमाटर	টমাটর	টমাটো
	ठंड	केल	ঠাতা
ভ ভ ভ	हर	ভর	ভয়
	डाकघर	ডাক্ঘর	ডাকঘর
	डाकपेटी	ডাকপেটী	ডাক বান্ধ
	डाकिया	ডাকিয়া	ডাকহর করা/পোষ্টম্যান
	ढवकन	ढक्कन	ाक ना
	ढूँढ़ना	টুঢ়না	খোঁজা
तथि उथ	तकलीफ़	তকলীফ	কন্ট
	तॉंगा	তাঙ্গা	ঘোড়ার গাড়ি
	ताला	তালা	তালা
	तालाब	তালাব	পুকুর
	तेल	তেৰ	তেল
	तोता	তোতা	টিয়াপাখি

	तौलिया	তৌলিয়া	তোয়ালে
	थकान	থকান	ক্লান্তি
	थैली	रेथनी	ব্যাগ
दम	दक्षिण	দক্ষিণ	দক্ষিণ
	दपतर	দফ্তর	অফিস
	दया	मयो	मग्रा
	दरवाजा	দরওয়াজা	मृ त्रुका
	दर्जी	দৰ্জী	দৰ্জী
	दर्द	मर्म	দরদ/ব্যথা
	दही	परी	म टे
	दाल	দাল	ডাল
	दिशा	मि ना	দিক্
	दुकान	দুকান	দোকান
	दुख	मृ श्य	কন্ত/দুঃৰ
	देरी	দেরী	দেরি
	दोस्त	দোভ	বন্ধু
	धरती	ধরতী	পৃথিবী
	धोखा	ধোখা	ধোকা
ৰ ন	नदी	नमी	नमी
	नमक	নমক	নূন/লবন
	नाख्न	নাখুন	নোক
	नाम	নাম	নাম
	नारियल	নারিয়ল	নারিকেল
	नींद	নীদ	ঘুম
	नींब्	নীবৃ	লেবু
	नौकरी	নৌকরী	চাকরী
पश	पंखा	পশ্বা	পাখা

पंछी	পঞ্চী	পাৰি
पता	পতা	ঠিকানা
पति	পতি	স্বামী
पत्नी	পত্নী	ন্ত্ৰী
पपीता	পপীতা	পেঁপে
पलंग	পলংগ	পালক/খাট
पश्चिम	পশ্চিম	পশ্চিম
पसंद	श्रमम	পছন্দ
पसीना	পসীনা	বাম
पहाड़	পহাড়	পাহাড়
पानी	পানী	পানী/জল
पिता	পিতা	বাবা
पीठ	পীঠ	পীঠ
पुल	পুল	পোল
पूछ	পুঁছ	লেজ
पूरव	পূরব	পূর্ব
पेड़	পেড়	গাছ
पैर	লৈয়ৰ	পা
पैसा	লৈসা	প্রসা
प्याज	ল্যে রাজ	পেঁয়াজ
प्रतिलिपि	প্রতিদিশি	প্রতিলিপি
प्रमाण पत्र	প্রমাণ পত্র	প্রমাণ পত্র
फर्क	य र्क	তফাৎ
फल	यम	यन
फाटक	ফাটক	গেট
फूल	गृ न	ফুল
बगीचा	বগীচা	বাগান

	बढ़ई	বঢ়ই	ছুতোর/সূত্রধর
	बहन	বহন	বোন
	बाजार	বাজার	বাজার
	बात	বাত	কথা
	बाप	বাপ	বাবা
	बिच्छू	বিচ্ছু	বিছে
	बुखार	বুখার	জ্ব
	बेटा	বেটা	ছেলে
	बेटी	বেটী	মেয়ে
	बैल	ব্যৈল	বলদ
भ ভ	भाई	ভাঈ	ভাই
	भालू	ভালৃ	ভালুক
	भाषा	ভাষা	ভাষা
	भिंडी	ভিত্তী	টেড়স
	भीड़	ভীড়	ভীড়
	भूख	ভূখ	थिए
	भोजन	ভোজন	খাবার
म घ	मंदिर	মন্দির	মন্দির
	मक्खन	মক্খন	মাখন
	महैंगा	মইগা	দামি
	महीना	মহীনা	মাস
	माँ	মাঁ	মা
	माता	মাতা	মা
	मिर्च	মির্চ	লক্ষা
	मुर्गी	মুর্গী	মুরগী
	मूँग	মূঁগ	মুগ
	मेथी	মেথী	মেথি
य ग्र	यातायात	য়াতায়াত	যাতায়াত

र त	रंग	রঙ্গ	রঙ্গ
	रात	রাত	রাত
	रास्ता	রাস্তা	রাস্তা
	रुपया	রূপয়া	টাকা
	रेलगाड़ी	রেলগাড়ী	রেলগাড়ি/ট্রেন
ल न	लड़का	লড়কা	ছেলে
	लड़की	লড়কী	মেয়ে
	लिफाफा	লিফাফা	খাম
	लौंग	লৌংগ	লবঙ্গ
व व	वर्ष	ওয়র্ষ	বৎসর
	বর্षা	ওয়র্বা	বৰ্ষা
	वाक्य	ওয়াক্য	বাক্য
शिचसित्र	शब्द	अक्	শব্দ
	शहर	শহর	শহর
	सफर	সফর	যাত্রা
	सबक	সবক	শিক্ষা
	सब्जी	সজী	সজী/তরকারি
	समय	সময়	সময়
	साँस	সাঁস	নিঃশ্বাস
	साधु	সাধু	সাধু
	सामान	সামান	জিনিব
	साल	সাল	বংসর
	सिर	সির	মাথা
	सोना	সোনা	সোনা (স্বর্ণ)
ह इ	हथेली	হথেলী	হাত
	हल्दी	<i>रन्</i> मी	श्नूम
	हवा	হওয়া	বাতাস

हवाई जहाज	হওয়াঈ জহাজ	বিমান (উড়ো জাহাজ)
हाथ	হাথ	হাত
हाथी	হাথী	হাতি

क्रिया - क्रिया

हाथा	হাথ।	হাত	
	- Completed		
आना	আনা	আসা	
उठना	উ ठेना	ওঠা	
उठाना	উঠানা	ওঠানো	
उड़ना	উড়না	ওড়া	
उतरना	উত্রনা	নামা	
उबालना	উবালনা	সিদ্দ করা	
करना	করনা	করা	
काटना	কাটনা	কাটা/কামড়ান	
खरीदना	খরীদনা	কেনা	
खाना	খানা	খাবার	
खुश होना	খুশ হোনা	খুশী হওয়া	
खेलना	খেলনা	খেলনা	
खोजना	খোজনা	খোঁজা	
खोलना	খোলনা	খোলা	
गाना	গানা	গাওয়া	
घूमना	ঘুমনা	বেড়ানো	
चढ़ना	চঢ়না	চড়া	
चलना	চলনা	চলাফেরা করা	
चलाना	ठनांना	চালানো	
जागना	জাগনা	জাগা	
जानना	জাননা	জানা	
जाना	জানা	যাওয়া	

जीतना	জীতনা	জয় করা
झाडू देना	ঝাড়ু দেনা	ঝাঁট দেওয়া
झुकना	ঝুকনা	নোয়া
ज्ञूलना	ঝুলনা	দোলা
टहलना	টহলনা	বেড়ানো
टोकना	টোকনা	মানা করা
उहरना	ঠহরনা	থাকা
ठीक करना	ঠীক করনা	সংশোধন করা
दु कराना	व्यवना	অম্বীকা র করা
ठेलना	<u>्</u> रेलना	তেলে দেওয়।
डंक मारना	ডংক মারনা	ডক্ক মারা
डरना	ডরনা	ভয় করা
डालना	ডালনা	ঢেলে দেওয়া
ढोना	ঢোনা	বহন করা
तैयार होना	তৈয়ার হোনা	তৈরি হওয়া
तैरना	তৈয়র্না	সাঁতার কাটা
तोड़ना	তোড়না	ভেঙে ফেলা
थूकना	থুকনা	থুথু ফেলা
देखना	দেখনা	(দেখা)

पढ़ना	পঢ়না	পড়া
पहनना	পহননা	পরা
पहुँ चना	প্ত্ৰা	পৌঁছানো
पाना	পানা	পাওয়া
पीटना	পীটনা	মারা
पीना	श्री ना	পান করা
पीसना	পীসনা	পেসাই করা
पैदा होना	প্যায়দা হোনা	জন্ম গ্রহণ করা
फेंकना	ফেঁকন।	ফেলে দেওয়া
बजाना	বজানা	বাজানো
बदलना	বদলনা	পালটানো
बनाना	वनाना	তৈরি করা
बहना	বহনা	বয়ে যাওয়া
बुनना	বুননা	বোনা
बुलाना	বুলানা	ডাকা
बेचना	বেচনা	বিক্রি করা
बैठना	देवार्ठना	বসা
भरना	ভরনা	ভরা
भीगना	ভীগনা	ভিজে যাওয়া
भेजना	ভেজনা	পাঠানো
मँगाना	মংগানা	চাওয়া
मानना	यानना	মেনে নেওয়া
मारना	মারনা	প্রহার করা
मिलना	মিলনা	সাক্ষাৎ করা
मुहर लगाना	মুহর লগানা	মোহর লাগানো
रखना	রখনা	রাখা
रहना	রহনা	থাকা
रोना	রোনা	কাঁদা

लगना	नगना	লাগা
लाना	नाना	নিয়ে আসা
लेटना	লেটনা	শোওয়া
लेना	লেনা	নেওয়া
लौटना	লৌটনা	ফিরে আসা
लौटाना	লৌটানা	ফেরৎ দেওয়া
वापस आना	ওয়াপস আনা	ফিরে আসা
शासन करना	শাসন করনা	শাসন করা
शुरू होना	ত্তর হোনা	তরু হওয়া
सिखाना	সিখানা	শেখানো
सीखना	সীখনা	শেখা
सीना	সীনা	সেলাই করা
सुनना	সু नना	শোনা
सोचना	সোচনা	চিন্তা করা
सोना	সোনা	ঘুমানো
हँसना	হঁসনা	হাসা
हटना	হটনা	সরে যাওয়া
हिलना	হিলনা	নড়া
होना	হোনা	হওয়া

SPEAK CORRECT HINDI

Use Hindi Audio/Video Cassettes/CDs

LEARN HINDI

Through Correspondence Courses

Our system ensures you regular lessons and instructions at home, based on scientific & linguistic methods

मूल्य : ₹ 20/- (बीस)

खरीदने के लिए संपर्क करें अनुसंघान अधिकारी (बिक्री) केंद्रीय हिंदी निदेशालय पश्चिमी खंड-7, रामकृष्णपुरम नई दिल्ली-110066

दूरभाष : 26105211/244

Research Officer
Central Hindi Directorate (Sales)
West Block-VII, Ramakrishnapuram
New Delhi-110066
Phone: 26105211/244

Website: www.hindinideshalaya.nic.in